

COP29 Azərbaycan turizminə necə təsir edəcək?

AZERBAIJAN
COP29 HOST

7

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

№ 027 (6952)

13 fevral 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Fransanın geosiyasi ambisiyaları və Ermənistanda ÇEVİRİLİŞ PLANI

6

"İlham Əliyevin seçkilərdə inamlı qələbəsi Azərbaycanın strateji sabitliyini təsdiqləyir"

L'importanza dell'Azerbaijan va oltre il gas. L'analisi di Tzogopoulos

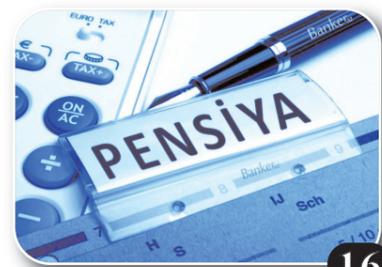
Di Francesco De Palo | 09/02/2024 - Esteri

Conversazione con l'analista dell'Istituto Europeo di Nizza: "L'Azerbaijan è importante per l'Europa da anni. Anche prima della guerra in Ucraina ha funzionato come una fonte affidabile di importazioni di gas. È riuscita a vincere nella lotta contro l'Armenia per il Nagorno-Karabagh, ha ottimi rapporti con la Russia e legami cordiali con la Turchia"

3

Dünya mediası Azərbaycanda keçirilən prezident seçkilərindən yazır

Əmək pensiyasına hansı yaşda çıxmaq olar?

16

Peşəkar jurnalisti necə təyin etməli?

15

BBC News Əli Kərimli və Arif Hacımlı kukla kimi oynadı

8

Hədəfimiz yurd yerlərinədir

10

Elmin səmimiyyətinə niyə inanmıram?

7

Azərbaycanın İslam dünyasında qətiyyət və təşəbbüskarlığı

İctimai-siyasi və sosial-iqtisadi həyatının müstəqillik dövrünü yaşayan Azərbaycanın sürətli və ardıcıl inkişafına təkan verən amillər böyük uzaqgörənliklə hazırlanmış inkişaf strategiyasının uğurlu tətbiqinin nəticəsidir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin qurduğu Azərbaycan müasir dövrümüzdə onun siyasi kursunun davamçısı olan Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə daha da inkişaf edir, dünya birliyinin layiqli üzvü kimi müstəqil siyasət həyata keçirir. Ulu Öndər Heydər Əliyev qeyd edirdi ki, "Müstəqilliyin əldə olunması nə qədər çətindirsə, onun saxlanması, daimi, əbədi olması bundan da çətindir". Bugünkü dünyada baş verən siyasi, çətin proseslərdə Azərbaycan Prezidentinin qətiyyətli addımları ölkəmizin sabit, sakit bir şəraitdə olmasına səbəb olan amildir. Prezident İlham Əliyev ən mürəkkəb vəzifənin öhdəsindən inamla gəlir, milli maraqlar çərçivəsində real müstəqil daxili və xarici siyasət həyata keçirir. Artıq iyirmi ildir ki, hər bir azərbaycanlının Prezidenti kimi uğurlu fəaliyyət göstərən Cənab İlham Əliyev ötən müddət ərzində gördüyü nəhəng işləri, reallaşdırdığı çoxsaylı layihələri ilə adını dünyanın müdrik siyasi liderləri sırasına qızıl hərflərlə həkk edib.

Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu siyasət nəticəsində ölkəmiz beynəlxalq aləmdə nüfuzunu artırıb. Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən və pragmatik xarici siyasət strategiyasının qanunauyğun nəticəsi kimi, Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sisteminin nüfuz və güc dairəsində sürətlə irəliləməkdədir. Belə ki, həyata keçirilən çoxtərəfli və balanslaşdırılmış xarici siyasət nəticəsində, Azərbaycan regionun ən güclü və nüfuzlu dövlətinə çevrilib. Azərbaycan dünya ölkələri və beynəlxalq təşkilatlarla bərabərhüquqluluq, qarşılıqlı etimad, faydalı əməkdaşlıq prinsiplərinə əsaslanan ikitərəfli və çoxtərəfli əlaqələrini daim inkişaf etdirir. "İkitərəfli əlaqələr inkişaf edir, biz dünyada daha çox dostlar qazanırıq. Üzv olduğumuz bütün təşkilatlarda bizim sözumüzün böyük çəkisi var", - deyər Azərbaycan Prezidenti bildirib. Prezident İlham Əliyevin keçdiyi siyasət, ictimai-siyasi proseslərdə fəal iştirakı, idarəetmədə qazandığı təcrübə, intellektual səviyyəsi və müasir dövrün siyasi xadimləri üçün xarakterik olan bütün yüksək keyfiyyətləri mənimsəməsi, bir daha sübut edir ki, O, bu statusa malik olan alternativsiz dövlət xadimidir.

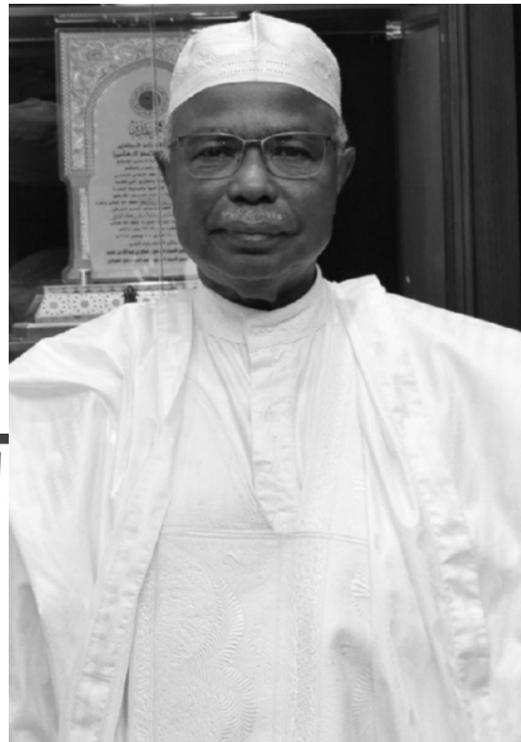
AZƏRBAYCANIN HAQLI MÖVQEYİ İSLAM DÖVLƏTLƏRİ TƏRƏFİNDƏN DƏSTƏKLƏNİR

Dünya təşkilatları ilə əməkdaşlıq və dostluq münasibətlərinin inkişafı ölkəmizin xarici siyasət kursunda prioritet istiqamətlərdəndir. Əlbəttə ki, müxtəlif sahələrdə iqtisadi, siyasi, sosial və s. qurulan əməkdaşlıq münasibətləri dövlətlər arasında qarşılıqlı anlaşmanın yaranmasına və davamlı olmasına öz təsirini göstərir. Müstəqil Azərbaycan "İslam dünyasının BMT - si" adlandırılan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının da fəal

üzvüdür. Tarixi keçmiş, dini, mədəni və mənəvi dəyərləri ilə İslam dünyasının ayrılmaz hissəsi olan Azərbaycanın bu təşkilata üzv olması ilə beynəlxalq aləmdə respublikamızın qarşısında yeni imkanlar açılıb. Hazırda Azərbaycan təşkilatın fəal üzvlərindən biri kimi, müsəlman dünyasının üzvləşdiyi cari problemlərin həllində aktiv iştirak edir. Təşkilatın qarşısında duran vəzifələrin yerinə yetirilməsində qətiyyət və təşəbbüskarlıq göstərir. Hələ müstəqilliyimizin ilk illərində erməni təcavüzünə məruz qalmış, informasiya-təbliğat imkanları zəif və məhdud olan Azərbaycanın haqlı mövqeyinin İslam dövlətləri tərəfindən dəstəklənməsi və onun vasitəsilə təcavüzün ağır nəticələrinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında müstəsna rol qeyd edilməlidir. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Ermənistanla Azərbaycan arasında torpaqlarımızın 20 faizinin qonşu Ermənistan tərəfindən işğal ilə nəticələnmiş münaqişənin həlli ilə bağlı bir neçə qətnamə qəbul etmişdir. İƏT Xarici İşlər Nazirlərinin Şurası tərəfindən "Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzü", "Azərbaycana iqtisadi yardımın göstərilməsi" və "Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzü nəticəsində işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında İslam dininə aid tarixi və mədəni irsin və ibadət ocaqlarının dağıdılması və təhqir olunması" adlı qətnamələr qəbul edilmişdir. Azərbaycanın haqq işini hər zaman dəstəkləyib.

ÜZV ÖLKƏLƏR ARASINDA HƏMRƏYİLİYİN GÜCLƏNDİRİLMƏSİ İŞİNƏ VERİLƏN TÖHFƏ

Hər zaman Azərbaycanla həmrəylik nümayiş etdirən İƏT Azərbaycanda keçirilən Zəfər seç-

kilərində də ölkəmizin qələbəsinə laqeyd qalmayıb. Belə ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi Hüseyn Brahim Taha Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edərək İlham Əliyevi prezident seçkilərində qələbəsi ilə bağlı dövlətimizin başçısına münasibətlə təbrik edib, ona ölkəmizin inkişafı naminə fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

O, Prezident İlham Əliyevin İslam həmrəyliyi işinə verdiyi töhfəni xüsusi vurğulayıb, eyni zamanda, işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda geniş abadlıq və quruculuq işlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı dövlətimizin başçısına təbriklərini çatdırıb.

Prezident İlham Əliyev göstərilən diqqətə və təbriklərə görə minnətdarlığını bildirərək, öz növbəsində Azərbaycanın bundan sonra da İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının beynəlxalq nüfuzunun möhkəmləndirilməsi, təşkilatın inkişafı, üzv ölkələr arasında həmrəyliyin gücləndirilməsi işinə töhfəsini verəcəyini qeyd edib.

Əlbəttə ki, İslam həmrəyliyinə gücləndirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan dövləti ardıcıl olaraq siyasət yürüdü. Bildiyimiz kimi, Azərbaycan 2017-ci ildə "İslam Həmrəyliyi Oyunları"nı qəbul etdi. Ölkəmizdə Cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "İslam Həmrəyliyi İli" elan olundu. Bu, İslam ölkələrinin birliyinə verilən ən böyük töhfə oldu. Azərbaycanın qədim şəhəri olan Naxçıvan İSESCO tərəfindən İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan olundu. Onu da qeyd edək ki, paytaxtımız Bakı da İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan olunmuşdu.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 6 dekabr 2017-ci il tarixli və 10 yanvar 2018-ci il tarixli sərəncamları ilə İƏT və Qoşulmama Hərəkatına üzv ölkələrin tələbləri üçün öz təhsillərini Azərbaycanın aparıcı ali təhsil müəssisələrində davam etdirməyə təqaüd ayrılmışdır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, "Qlobal böhranların, beşəriyyət qarşısında duran yeni sınaq və çətinliklərin, islamofobiyanın geniş yayıldığı dövrdə müsəlman dövlətlərinin bir-birinə qarşılıqlı dəstək göstərməsi, İslam birliyinin gücləndirilməsi olduqca vacibdir." Azərbaycanın İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə əlaqələrə xüsusi əhəmiyyət verdiyini bildiren dövlət başçımız Təşkilat çərçivəsində əməkdaşlığın bütün

sahələrdə inkişaf etdirilməsinin tərəfdarı olduğunu qeyd edib: "2009-cu ildə İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan edilmiş Bakı şəhəri İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin sahəvi nazirlərinin bir çox iclaslarına ev sahibliyi etmişdir".

Azərbaycanın İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə münasibətlərinin inkişafı ölkəmizin xarici siyasət kursunda prioritet istiqamətlərdəndir və strateji əhəmiyyət kəsb edir. Dövlətimiz öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra keçmiş sovet respublikalarından ilk olaraq İƏT-ə üzv olmaq barədə müraciət etmiş və 1991-ci ilin dekabrın 8-də İƏT-in Dakarda keçirilmiş dövlət və hökumət başçıların 5-ci konfransında təşkilata tam hüquqlu üzv qəbul edilmişdir. Xatırladaq ki, həmin dövrdə, erməni təcavüzünə məruz qalmış, informasiya-təbliğat imkanları zəif və məhdud olan ölkəmiz üçün öz haqlı mövqeyinin İslam dövlətləri tərəfindən dəstəklənməsi və onun vasitəsilə təcavüzün ağır nəticələrinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması çox vacib məsələlərdən idi.

Bu gün müsəlman aləminin gənc nəsilləri milli, ənənəvi dəyərlərimizə əsaslanaraq formalaşması əsas məsələlərdən bir olaraq qarşıda durur. Azərbaycan da öz növbəsində dəyərlərimizi təşviq etmək üçün əlindən gələni edir. Cənab Prezident İlham Əliyev çıxışların birində dedi ki: "Biz müsəlman aləminin mədəniyyətini nümayiş etdirmək, İslamı sülh, qardaşlıq və tolerantlıq dini kimi təqdim etmək məqsədilə dünyanın müxtəlif yerlərində bir çox konfranslar, sərgilər və digər mədəni tədbirlər təşkil etmişik. İslamı dünyaya təhlükə kimi təqdim etmək istəyənlərə imkan verməmək üçün biz daha çox çalışmalıyıq, səylərimizi birləşdirməliyik. İslam sülh və qardaşlıq dinidir. Biz bunu bilirik. Hər kəs bunu bilməlidir. Dəyərlərimizi təşviq etmək və keçmişimizi, bu günümüzü və gələcəklə bağlı planlarımızı düzgün şəkildə çatdırmaq üçün daha fəal olmalıyıq".

Bu gün Azərbaycan İslam ölkələrinin gənclərinin bir araya gəlməsində əhəmiyyətli rol malik bir məkəndir və İslam dəyərlərə böyük önəm verən ölkəmizdən yetişən nəslin əxs edəcəyi çox böyük məqamlar var. Azərbaycan öz əqidəsinə, milli dəyərlərinə sadıq bir dövlətdir. Bu baxımdan

da təmsil olunduğu beynəlxalq forum və təşkilatlarda İslam dünyasını, müsəlmanları dəstəkləyir, güclü tərəfdaşlıq əlaqələrini genişləndirir. Azərbaycanın haqq səsi dünya ölkələri tərəfindən müdafiə olunur.

"İSLAM DÜNYASININ MƏDƏNİYYƏT PAYTAXTI"

Şuşa şəhərinin 2024-cü il üçün "İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi də təsadüfi deyildi. 2023-cü il sentyabrın 25-də Qəter Dövlətinin paytaxtı Doha şəhərində keçirilən İslam Dünyası Mədəniyyət Nazirlərinin 12-ci Konfransında Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhəri 2024-cü il üçün "İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edildi. Bu qərar İslam mədəniyyətinin zənginliklərini dolğun təzahür etdirən Şuşaya xüsusi ehtiramın ifadəsidir və İslam dünyasının həmrəyliyinə yeni rəmzinə çevrilməklə qarşılıqlı əməkdaşlıq münasibətlərinin daha da genişləndirilməsində müstəsna rol oynayacaq. Tarixi keçmiş, dini, mədəni və mənəvi dəyərləri ilə İslam dünyasının ayrılmaz hissəsi olan Azərbaycan töhfəsini verir. Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzü nəticəsində işğal olunmuş torpaqlarında İslam dininə aid tarixi və mədəni irsin və ibadət ocaqlarının dağıdılıb və təhqir olunubdur. Bu gün Şuşaya gələcək hər kəs bu mövcud vəziyyəti bir daha görə bilər. Şuşamızda keçiriləcək tədbirlərdə iştirakçı olacaq hər bir kəs möcüzələr diyarı ilə xoş təəssürlərlə ayrılacaq.

Əlbəttə ki, müxtəlif sahələrdə iqtisadi, siyasi, sosial və s. qurulan əməkdaşlıq münasibətləri dövlətlər arasında qarşılıqlı anlaşmanın yaranmasına və davamlı olmasına öz təsirini göstərir. Tarixi keçmiş, dini, mədəni və mənəvi dəyərləri ilə İslam dünyasının ayrılmaz hissəsi olan Azərbaycanın bu təşkilata üzv olması ilə beynəlxalq aləmdə respublikamızın qarşısında yeni imkanlar açılıb. Hazırda Azərbaycan təşkilatının fəal üzvlərindən biri kimi, müsəlman dünyasının üzvləşdiyi cari problemlərin həllində iştirak edir, təşkilatın qarşısında duran vəzifələrin yerinə yetirilməsində qətiyyət və təşəbbüskarlıq göstərir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

“İlham Əliyevin seçkilərdə inamlı qələbəsi Azərbaycanın strateji sabitliyini təsdiqləyir”

İtaliyanın əsas mətbu orqanlarından olan “Formiche” qəzeti fevralın 7-də keçirilən növbədənə Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərində dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin inamlı qələbəsinə və ölkəmizin Avropa üçün əhəmiyyətinə dair məqalə dərc edib.

ğın nəzəri deyil, realıq olduğunu bildirib. Kubanın aparıcı mətbu orqanları “Prensa Latina”, “Granma”, “Trabajadores” qəzetlərində, eləcə də “Cubavision Internacional” və “Canal Caribe” televiziya kanallarında fevralın 7-də Azərbaycanda keçirilmiş növbədənə prezident seçkiləri geniş işıqlandırılıb. Bu barədə AZƏRTAC-a Azərbaycanın Kubadakı səfirliyindən bildirilib.

Məlumatlarda İlham Əliyevin Yeni Azərbaycan Partiyasının namizədi kimi prezident seçkilərində iştirak etdiyi və Azərbaycan xalqının 92 faizdən çox səsini əldə edərək inamlı qələbə qazandığı qeyd edilib. Kuba Respublikasının Prezidenti Miqel-Dias Kanel Bermudes tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

İlham Əliyevə seçkilərdə qələbəsi münasibətilə ünvanladığı təbrik məktubundan bəhs olunub.

Məqalələrdə Azərbaycan tarixində ilk dəfə seçkilərin ölkənin bütün ərazisində keçirildiyi, Azərbaycan mədəniyyətinin beşiyi, Şuşa şəhərinin seçki günü tarixi anlar yaşadığı, şəhər sakinlərinin uzun müddətdən sonra ilk dəfə olaraq öz şəhər

Dünya mediası Azərbaycanda keçirilən prezident seçkilərindən yazır

Yazıda prezident seçkilərində dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin səsərin 92 faizdən çoxunu toplayaraq inamlı qələbə qazandığı qeyd olunur. Bildirilir ki, rəsmi Bakının maraqları və beynəlxalq münasibətləri ilə üst-üstə düşən mühüm siyasi dövr başlayır. Prezident İlham Əliyevin seçkilərdə inamlı qələbəsi Azərbaycanın strateji sabitliyini təsdiqləyir, ölkəmiz Asiya ilə Avropa arasında mühüm rol oynayır.

Məqalədə Avropada Azərbaycanın əhəmiyyətinin təbii qaz tədarükündən daha artıq olduğu, ölkəmizin illərdir “köhnə qitə” üçün önəmli tərəfdaşa çevrildiyi vurğulanır. Qeyd olunur ki, Azərbaycan 2027-ci ilədək Avropaya təbii qaz ixracını ikiqat artırmaq öhdəliyini yerinə yetirməyə hazırdır. Azərbaycan 2027-ci ilə qədər ildə 20 milyard kubmetr qaz ixracına nail olmağı qarşıya məqsəd qoyub ki, bu da 2021-ci ildə ixrac edilən 8 milyard kubmetrlə müqayisədə çox əhəmiyyətli sıçrayış deməkdir.

Bundan başqa, yazıda CİFE Avropa İnstitutunun müəllimi, İsraildəki “Begin-Sadat” Strateji Araşdırmalar Mərkəzinin və Yunanistanın Avropa və Xarici Siyasət üzrə Fondunun əməkdaşı Corc Tsoqopolusun fikirlərinə yer verilib. O, Azərbaycanın illərdir Avropa üçün önəmli yer tutduğunu və qitənin etibarlı təbii qaz tədarükçüsü olduğunu deyib.

“Azərbaycan Qarabağ müharibəsində Ermənistan qalib gəlib. Azərbaycanın regionda əhəmiyyəti yüksəkdir və regional məsələlərdə öz hesablamalarını aparır. Rusiya ilə yaxşı münasibətləri, Türkiyə ilə isə mehriban dostluq əlaqələri var. Bundan başqa, İranla münasibətlər xüsusi diqqətə layiqdir. Qarabağ müharibəsindən sonra bu iki ölkənin münasibətlərinin inkişafını diqqətlə izləməliyik. Təbii enerji və təbii qaz isə Azərbaycan-Avropa münasibətlərində iki əsas amildir, lakin biznes imkanları da çoxdur”, - deyir C.Tsoqopolus əlavə edib.

Yunan analitik Türkiyə vasitəsilə Azərbaycanla Avropa arasında təbii qaz əlaqəsinin mövcudluğunu, bu əməkdaşlıq

lərində səs verdiyi bildirilib. Həmçinin, yazılarda müharibə yaranmasının sağlması və dağıntıların bərpasının müəyyən vaxt almasına baxmayaraq, Şuşa, Füzuli, Xankəndi, Laçın və Qarabağın digər şəhərlərini sakinləri seçkilərdə fəal iştirakları ilə dünyaya demokratiya nümunəsi nümayiş etdirdiyi vurğulanıb.

Məlumatlarda habelə, seçkiləri işıqlandırmaq məqsədilə Latin Amerikasının regionundan Argentina, Braziliya, Çili, Kolumbiya, Kuba, Meksika və Urquvaydan olan jurnalistlərlə yanaşı, ümumilikdə 120 xarici media mənsubunun akkreditasiya olunduğu bildirilib.

Bundan başqa, fevralın 7-də Azərbaycanda keçirilən növbədənə prezident seçkiləri İran mətbuatının da diqqətində olub. İranın bir sıra sayt və qəzetləri Azərbaycanda keçirilən prezident seçkilərinin nəticələri barədə materiallarda qeyd ediblər ki, İlham Əliyev Azərbaycanın şəkilsiz lideridir.

İranda İRİNA dövlət informasiya agentliyi yazır ki, xalq arasında böyük nüfuz malik olan İlham Əliyev seçkilərdə digər namizədləri böyük səs fərqi ilə geridə qoyaraq qalib gəldi. Onun yürütdüyü siyasət Azərbaycanı möhkəmləndirib. “Mehr” saytı qeyd edir ki, son 30 ildə ilk dəfə olaraq prezident seçkiləri Azərbaycanın bütün ərazisində keçirildi və İlham Əliyev qalib gələrək yenidən Azərbaycan Respublikasının prezidenti seçildi.

İSNA vurğulayıb ki, Qarabağın işğaldan azad edilməsi İlham Əliyevə böyük nüfuz qazandırır və buna görə də onun prezident seçiləcəyi şübhəsiz idi. Qarabağ Zəfəri İlham Əliyevin seçkilərdə də inamlı qalib gəlməsinə imkan yaratdı. “Doya-e-eqtasad” qəzeti diqqətə çatdırıb ki, bu gün Azərbaycanda İlham Əliyevin nüfuzuna çata biləcək siyasətçi yoxdur. İlham Əliyev böyük səs çoxluğu ilə qələbə çalaraq növbəti illərdə də Azərbaycana rəhbərlik edəcək.

“Fars news” saytı isə bildirib ki, Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirən İlham Əliyev böyük sosial bazaya malikdir. Hazırda Azərbaycanda Prezident İlham Əliyevdən güclü siyasi lider yoxdur.

Sosial inkişaf keyfiyyətə yeni mərhələdə

Son iyirmi ildə Azərbaycanda sosial-iqtisadi inkişaf, demokratik və müasir dövlət quruculuğu sahəsində mühüm mərhələ olub. Bu dövr ərzində Azərbaycan istər siyasi, istərsə də iqtisadi sahədə uğurlar qazanıb. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ötən müddətdə regionlarda infrastrukturun yenidən qurulması və inkişafı, əhalinin sosial vəziyyətinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm əhəmiyyətli tədbirlər həyata keçirilib. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasətin başlıca olaraq bir məqsədi var: Bu, Azərbaycan vətəndaşının maraqlarıdır, ölkə vətəndaşlarının həyat səviyyəsinin keyfiyyətinin yüksəldilməsidir.

Ona görə də vətəndaşlar Prezidentə olan sədaqəti, inamı ölkə başçısının da xalqa olan münasibəti, qayğısı, diqqəti vəhdət təşkil edir. Beləcə, xalq-iqtidar birliyi də burada öz sözünü deyir. Prezident İlham Əliyev hər bir azərbaycanlının Prezidenti olmağı bacardı. O, hər bir vətəndaşının problemini öz problemi, qayğısını öz qayğısı kimi qəbul edir və məhz buna görə, iştirak etdiyi bütün seçkilərdə xalqın mütləq əksəriyyətinin səsini və etimadını qazanır. O, dəfələrlə sübut edib ki, parlaq zəkası, peşəkar idarəçilik qabiliyyəti və pragmatik yanaşması ilə Azərbaycanı daha böyük zirvələrə aparacaq.

Etiraf edək ki, davamlı və dinamik inkişafı özündə ehtiva edən milli inkişaf modeli ilə tanınan Azərbaycan hazırda inkişafının keyfiyyətə yeni mərhələsinə yaşayır. Azərbaycanda siyasi, iqtisadi, hüquqi və digər sahələri əhatə edən fundamental islahatlar həyata keçirilir ki, bu da çoxşaxəli, ardıcıl və dinamik inkişafı təmin etməklə yanaşı, yeni inkişaf perspektivlərinin müəyyənlişdirilməsində də əhəmiyyətli rol oynayır. Ölkəmizdə yeni layihələr həyata keçirilir. Prezident İlham Əliyevin Fərmanı ilə "Yol xəritələri" təsdiq

olunub. Bu "Yol xəritələri" uzunmüddətli perspektivlərə xidmət edib.

MÜASİR SİĞORTA-PENSIYA MODELİNƏ KEÇİD

Ölkəmizdə son 20 il ərzində bütün sahələri əhatə edən sistemli və kompleks islahatlar aparılıb. Ölkə iqtisadiyyatının dayanıqlı və dinamik inkişafı təmin edilib. Həyata keçirilən tədbirlər Prezident İlham Əliyevin sosial siyasətinin başlıca hədəfinin əhalinin rifahının təminatı olduğunu, bu siyasətin

əsasında vətəndaş amili, sosial ədalət və humanizm prinsiplərinin dayandığını bir daha təsdiq edir. Həyata keçirilən müxtəlif tədbirlər, islahatlar və maliyyə təminatının gücləndirilməsi əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə təkan verir. Statistik məlumatlara nəzər salsaq görərik ki, ötən 20 ildə dövlət büdcəsinin illik sosial müdafiə və sosial təminat xərclərində 20 dəfədən çox artım baş verib. Minimum əməkhaqqı 38 dəfə artırılaraq 345 manata, orta aylıq əməkhaqqı 12 dəfə artaraq 925,3 manata çatıb. Sosial müdafiə sisteminin mühüm komponenti olan pensiya təminatı yoxsulluğun azaldılmasında əhəmiyyətli rolə malikdir. 2006-cı ilin əvvəlindən Azərbaycanda qabaqcıl dünya təcrübəsinə uyğun müasir sığorta-pensiya modelinə keçidin təmin edilməsi pensiya təminatında

müsbət nəticələrin əldə edilməsi ilə nəticələnib. Rəqəmlərin dili ilə desək ötən 20 ildə minimum pensiya 14 dəfə artaraq 280 manata, orta aylıq pensiya 18 dəfə artaraq 435 manata, yaşa görə orta aylıq pensiya 19 dəfə artaraq 466 manata, əlilliyə görə orta aylıq pensiya 14 dəfə artaraq 366 manata, ailə başçısını itirməyə görə orta aylıq pensiya isə 19 dəfə artaraq 408 manata çatıb.

HƏSSAS MÜNASİBƏT

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev həm I Qarabağ, həm də II Qarabağ müharibəsinin ağır nəticələri ilə üzleşənlərə həssas münasibət göstərir. Onların sosial müdafiəsinin möhkəmləndirilməsi, o cümlədən mənzil, fərdi ev və avtomobillərlə təmin edilməsi istiqamətində kompleks tədbirlər həyata keçirilir. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və tapşırığı ilə bu sahədə müxtəlif böyük maliyyə tutumlu proqramlar reallaşır. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonrakı dövrdə dövlət başçısının tapşırığına əsasən, şəhid ailələri üzvləri və müharibə iştirakçıları ilə bağlı genişmiqyaslı sosial dəstək paketi icra olunur. Postmüharibə dövründə onlara 5300, ümumilikdə, ötən dövrdə 14100, o cümlədən son 20 ildə 13 mindən çox mənzil, həmçinin müharibə ilə əlaqədar əlilliyi olan şəxslərə 44

müharibə iştirakçıları ilə bağlı icra olunan sosial dəstək paketi çərçivəsində onların məşğulluğuna dəstək işləri də aparılır. Postmüharibə dövründə şəhid ailəsi üzvləri və müharibə iştirakçıları olan 20,9 min şəxs aktiv məşğulluq proqramlarına cəlb edilib. Onlardan 10,4 min nəfəri üçün özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində kiçik ailə təsərrüfatları yaradılıb, 9,9 min şəxs isə münasib işlə təmin edilib. Həmçinin 642 şəxs peşə hazırlığına cəlb olunub. Şəhid ailələrinə və müharibə əlillərinə böyük diqqət və qayğı davamıdır. Bütün bunlar ölkədə aparılan uğurlu sosial siyasətin və Vətən uğrunda öz canını fəda etmiş qəhrəman övladlarımızın ailə üzvlərinə və sağlamlığını itirmiş müharibə əlillərimizin daim dövlətin diqqət mərkəzində olmasının bariz nümunəsidir. Bütün bunlar bir daha göstərir ki, Azərbaycan dövlətinin siyasəti sosialyönlüdür. Bunun mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı

günlük Vətən müharibəsindən sonra 324 avtomobil, ümumilikdə, ötən dövrdə 7500-dən çox, o cümlədən son 20 ildə 6500-dən çox avtomobil verilib.

20,9 MİN ŞƏXS AKTİV MƏŞĞULLUQ PROQRAMLARINA CƏLB EDİLİB

44 günlük Vətən müharibəsindən sonra şəhid ailələri üzvləri və

dayanır.

Bu gün Azərbaycan dünyanın ən müasir və inkişaf etmiş ölkələri sırasındadır. Hətta Azərbaycan siyasi və iqtisadi çəkisinə görə dünyanın ən nəhəng ölkələri ilə müqayisə olunacaq dərəcədə işlər görüb. Təbii ki, bu işlərin də məsuliyyəti, həyata keçirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevdir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Bu gün dünya siyasəti yeni xüsusiyyətləri ilə təsir gücünə sahiblənib. Regional liderlər, yaxud güclər adlananların fəallığı kəskin artıb. Bu kateqoriyaya Asiya, Afrika və Latin Amerikasının müxtəlif ölkələri idarə edənlər daxildir. Əlbəttə, kimsə dövlətin güc amilində liderlərin əsas rol oynamadığını söyləyə bilər. Amma, dərinə analiz etsək bu fikrin yanlış olduğu ortaya çıxar.

Müqayisə apararaq, Jak Şirakla Makronun idarə etdiyi Fransanı, Merkelin və Olaf Şoltsun Almaniyanı tərzinin eyni gözünə qoymaq olarmı, Tetçerlə indus Sunakin idarə etdiyi Böyük Britaniyanın nüfuzu bərabərdirmi? Dünyanın Türkiyə, İndoneziya, Vyetnam, Pakistan, İran, Səudiyyə Ərəbistanı, Misir, Nigeriya, Efiopiya, Cənubi Afrika, Meksika, Braziliya kimi ölkələri özlerini potensial lider qismində görür. Səbəb təkəcə iqtisadi gücdürmü? Əlbəttə, yox. Lider amili də ölkələrin iddialarında xüsusi yer tutur.

Dünyanın 5 ölkəsi BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvüdür və onlar altıncı dövləti yaxına buraxmaq istəmir. Halbuki, zaman 50 il bundan əvvəlki saatla işləmir, tələblər dəyişdiyi kimi güc amili də özümlü göstərir. Fransa müstəmləkələrini və təsir altında saxladığı dövlətləri ard-arda itirir və deməli qazancı da azalır, həm də gücü tükənir. Belə bir mənzərədə Fransaya dünya gücü demək olarmı? Bu ölkə daxili etirazlara tab gətirə bilmirsə, dünya gücü statusunu qoruyub saxlaya bilməzi? Almaniya, Yaponiya, Cənubi Koreya, Kanada və bu kimi dövlətlər isə ABŞ-ın xarici və hərbi siyasətinə çox bağlı olduqlarından onları tamamilə müstəqil oyunçular hesab etmək bir az çətinləşir. Regional liderlər müxtəlif inkişaf səviyyələrində, müxtəlif geosiyasi şəraitdə olurlar və onların xarici mühitinə müxtəlif təsir imkanlarına malikdirlər.

Dünyada bir tendensiya da var və iri dövlətlər daim buna qarşı çıxırlar. Nədir bu? Biz yuxarıda dünya liderlərindən danışdıq və onların rəhbərliyi altında ölkələrin hansı istiqamətə inkişaf etdiklərindən bəhs etdik. İnkişaf etmiş ölkələrdə onu idarə edən şəxs 5, yaxud 10 illik bir dövrdə hakimiyyət kreslosunda əyləşməsi hər nə olursa olsun dövlətin gücünə təsir edə bilmir. Bunu inkişaf etməkdə olan bəzi dövlətlərə aid etmək olsa da, əksəriyyətində bu belə deyil. Yeni, yeni ideyalarla, yeni planlarla, yeni proqramlarla hakimiyyətə gələn şəxs üçün 5-10 illik zaman yetərli olmur. Çünki, ölkəni nizama salmaq üçün uzun zaman gərəkdir, hakimiyyət dəyişikliyi isə təbii ki, ardıcılığı pozur və həmin ölkə yeni rəhbərinin "yeni planları" ilə inkişaf yolundan sapındırılır. Məhz bəzi perspektivli, potensial iqtisadi gücü olan, insan resursu da yetərli sayılan ölkələrdə "bir şəxs 50 illik vaxtdan artıq seçilə bilməmə" baryerinin bir tələb olaraq qoyulmasının da arxasında belə çirkin "demokratiya oyunları" dayanır.

Yeni dünya gücləri

Belə ölkələr bir sıra ümumi xüsusiyyətlərə malikdirlər və onların qlobal proseslərə birgə təsiri aydın yüksəliş meylinə malikdir.

Türkiyə dünya gücü, Ərdoğan qlobal lider

Nümunə olaraq Türkiyədən istifadə edən bu oyunçu qrupunun xüsusiyyətlərinə baxaq. Türkiyə Cümhuriyyətinin mövcud olduğu 100 il ərzində bütün aşkar nailiyyətləri ilə Ankara milli modernləşmə layihəsinin olmasından irəliləyən çoxsaylı problemlərlə üzləşir. Bu, Türkiyənin xarici siyasətində bir çox ziddiyyətlərə səbəb olur. Bu ziddiyyətlərin əksəriyyəti digər regional liderlər üçün xarakterikdir və buna görə də Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın rəngarəng fiquru beynəlxalq məsələlərdə baş verən inqilabın başlanğıcını əks etdirən güzgü sayıla bilər. Strateji müstəqillik və Qərb təhlükəsizlik sistemlərində iştirakda Ankara öz suverenliyinə həssasdır. Ərdoğan beynəlxalq məsələlərdə yalnız ölkənin milli maraqlarını rəhbər tutduğunu bəyan etmək fürsətini heç vaxt qaçırmır. Bu mövqə Vaşinqtonla münasibətlərdə daimi fəsadlara gətirir çıxarır. Türkiyə-Amerika münasibətlərində miniböhranlar iki-üç ildə bir dəfə həsəd aparacaq qanunauyğunluqla baş verir. Digər tərəfdən, Türkiyə alyansın cənub cinahının əsas qalası olan, blokun hərbi və siyasi infrastrukturuna dərinə inteqrasiya olunmuş NATO-nun aparıcı üzvlərindən biridir. Buna görə də, "itətsizlik festivalları" həmişə öz yerini transatlantik birliyə sədaqət nümayişlərinə verəcək. Əgər Ankara, məsələn, ABŞ-ın anti-Rusiya sanksiyalarına rəsmən qoşulmayıbsa, o zaman türk biznesi bu və ya digər dərəcədə bu məhdudiyyətlərə əməl etməyə məcburdur. Ərdoğan Türkiyədə Vladimir Putinlə elan edilən danışıqlarda Rusiyaya qarşı sanksiyalar kontekstində ikitərəfli əməkdaşlığın əsas məsələlərini gündəmə gətirmək niyyətində idi. Baxmayaraq ki, Rusiya prezidentinin səfərinin əsas məqsədi Ukrayna münaqişəsinin müzakirəsidir, burada Ərdoğan ilk günlərdən özünlə ən azı sülh danışıqlarının vasitəçisi kimi göstərməyə çalışır.

Bundan əvvəl Ankara iki prezidentin görüşü üçün mümkün tarixlərdən biri kimi fevralın 12-ni göstərmişdi. İndi aprelin sonu - mayın əvvəlindən danışıq. Bu məsələ ilə bağlı Kremlin rəsmi

şərhi belədir: prinsipial razılıq əldə olunub, səfərə hazırlıq gedir. Hər şey liderlərin qrafikindən asılıdır, xüsusən də Rusiyada prezident seçkilərinə, Türkiyədə isə bələdiyyə seçkilərinə hazırlıq gedir. Müstəqillik istəyi digər regional liderlər üçün də xarakterikdir və onların heç biri Türkiyə Cümhuriyyəti qədər Qərb ittifaqlarına sıx inteqrasiya olunmayıb. Lakin bu ölkələrin bir çoxu, məsələn, İran istisna olmaqla, bu və ya digər şəkildə ikitərəfli müqavilələr, uzunmüddətli silah təchizatı və hərbi-texniki yardım proqramları vasitəsilə ABŞ-ın təhlükəsizlik maraqları ilə bağlıdır. Vaşinqtonla bu əlaqə beynəlxalq çərçivədə regional liderlərin azadlığını məhdudlaşdırır.

Fundamental prinsipləri və siyasi pragmatizmi ilə Ankara uzun müddətdir ki, özünlə İslam dünyasının lideri kimi tanıdır. Ərdoğan 2020-ci ilin iyul ayında İstanbulun Ayasofyasını muzeydən məscidə çevirərək bu prinsipial mövqeyini bir daha təkrarladı. Bununla belə, "bütün müsəlmanların himayədarı" olmaq niyyəti, Türkiyə rəhbərliyinin fikrinə, müsəlman əhalinin hüquqları ilə bağlı problemlərin olmadığı Ankara üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən ölkələrlə tərəfdaşlığın davam etdirilməsi zərurəti ilə ziddiyyət təşkil edir. Məsələn, Çinin Sincandakı uyğur məsələsinə nisbətən təmkinli yanaşma və Hindistanla strateji tərəfdaşlığı birləşdirmək cəhdləri, Pakistanın Kəşmir məsələsində dəstəyi və Hindistan müsəlman icmasının maraqlarının qorunması. Təbii ki, Türkiyə də burada istisna deyil. Səudiyyə Ərəbistanı da aradığı özünü göstərir. Boşluq xüsusilə İsrailin Qəzzada əməliyyatına başladığından sonra nəzərə çarpıb. Əməliyyat, təbii ki, iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin bərpası istiqamətində hərəkəti ləngitdi, lakin geniş spektrli məsələlər üzrə - kəşfiyyat məlumatlarının mübadiləsindən tutmuş iri investisiya layihələrinə qədər qarşılıqlı fəaliyyəti dayandırmadı.

Regional sabitliyin imperativləri və gərginləşdirmə cəhdləri

Türkiyə Şərqi Aralıq dənizi, Qara dəniz və Yaxın Şərq regionlarında sabitliyin təmin edilməsini nəzərdə tutur. Amma hazırkı milli maraqlar, Türkiyə rəhbərinin də dediği kimi, tez-tez Ankaranı gərginliyi azaltmaq üçün imkanlarından maksimum istifadə etmək istəyini gündəmə gətirir. Ən azından Türkiyə ilə Liviya arasında Aralıq dənizində yurisdiksiya zonalarının delimitasiyasına dair 2019-cu ilin sonunda imzalanmış və bütün qonşu dövlətlərin belə kəskin mənfi reaksiyasına səbəb olan sazişi xatırlayaq. Türkiyə ordusunun Suriyadakı mövcudluğu da regionda sabitliyin möhkəmləndirilməsi amili kimi qəbul edilir.

Qlobal ambisiyalar və regional imkanlar

Ərdoğan regional gündəmlə məhdudlaşmır, o, bütövlükdə beynəlxalq sistemin yenidən qurulmasından, o cümlədən BMT Təhlükəsizlik Şurasında və digər qlobal idarəetmə orqanlarında islahatların aparılması zərurətindən danışır. Bununla belə, Ankaranın qlobal səviyyədə praktiki təcrübəsi təvazökar olaraq qalır və buna görə də Türkiyənin təklifləri indiyə qədər ümumi bəyanatlara çevrilir və çox vaxt dünya islahatları üçün düşünülmüş təklif kimi deyil, daha çox Türkiyə liderinin şəxsi brendini təşviq etmək yolu kimi qəbul edilir.

Oxşar deklarativ davranış digər regional liderlər üçün xarakterikdir. Braziliyanın 2010-cu ildə İranın nüvə probleminin həlli yolunda Türkiyə ilə iştirakı ümumiyyətlə qarışıq nəticələr verdi. 2013-cü ilin payızında bir neçə orta səviyyəli dövlət (Meksika, İndoneziya, Cənubi Koreya, Türkiyə, Avstraliya) MIKTA abbreviaturasını almış BRİKS-in öz analoqunu yaratdı. Bəs bu gün, on ildən sonra neçə dövlət MIKTA-nı qlobal siyasətdə həqiqətən əhəmiyyətli oyunçu hesab edir?

Beynəlxalq fəaliyyət və iqtisadi baza

Türkiyə təsirli meqalayihələri ilə tanınır - dünyanın ən böyük

metropolitan hava limanı, sürətli yollar və iddialı İstanbul gəmi kanalı layihəsi. Ondən beynəlxalq arenada - məsələn, bu gün türk diplomatiyasının və biznesinin çox fəal olduğu Afrikada da eyni nailiyyətlər gözənilir. Amma ölkədə iqtisadi vəziyyət stabil deyil. 6 il əvvəl 1 ABŞ dolları 3,8 türk lirəsi idisə, bu gün bir dollar 30 lirədən bahadır. İnflyasiyanı cilovlamağa çalışan Türkiyə Mərkəzi Bankı əsas faiz dərəcəsini 45%-ə qaldıraraq ki, bu da iqtisadi artımı boğacaq. Amma belə hədsiz dərəcədə olsa belə, cari il üçün inflasiya 36% səviyyəsində proqnozlaşdırılır. Ötən fevralda Türkiyədə 46 minə yaxın insanın ölümünə səbəb olan güclü zəlzələ tikintinin keyfiyyəti ilə bağlı problemləri üzə çıxarıb və korrupsiya ilə bağlı müzakirələri yenidən alovlandırır. Türkiyənin Qərb və beynəlxalq valyuta və maliyyə qurumları ilə münasibətlərdən asılılığı davam edir, bu isə milli suverenliyi bu və ya digər dərəcədə məhdudlaşdırır.

Bəzi istisnalarla (Körfəz ərəb ölkələri) aparıcı regional güclər uzun müddət irimiyə bənzər beynəlxalq layihələrin həyata keçirilməsi üçün zəruri olan maddi və qeyri-maddi resursların qıtlığını yaşamaqda davam edəcəklər. Hətta Afrika İttifaqı bu gün də yarıdan çoxunu xarici, ilk növbədə Qərb donorları hesabına maliyyələşdirir. Bu xüsusiyyətlər xarici qüvvələrin regional liderlərə təsir göstərməsinə imkan verən zəifliklər yaradır: məsələn, BVF-dən növbəti maliyyə tranşından imtina təhlükəsi və ya BYİB-in irimiyə bənzər layihəsi maliyyə çətinlikləri yaşayan ölkələrin paytaxtlarında konkret qərarlara təsir göstərə bilər. Qərb kreditörünün borcların restrukturizasiyası ilə bağlı vədləri bu ölkələrin liderlərini mühüm beynəlxalq məsələlərdə mövqelərini dəyişməyə sövq edə bilər.

Xarizmatik lider və siyasi bölünmələr

Ərdoğan xarizmatik və özünə güvənən bir liderdir, xarici siyasətdə güclü şəxsiyyətdir və beynəlxalq məsələlərdə böyük rol oynayır. Türkiyədə keçən ilki seçkilər də göstərdi ki, demokratiya bu ölkədə oturuşub. Ərdoğanın qələbəsi ikinci turda məlum oldu, rəqibi Kamal Kılıçdaroğlu 47,82 faiz, o isə 52,18 faiz səs topladı. Bu o deməkdir ki, əhalinin yarısının xarici siyasət, onun prioritetləri, Türkiyənin dünyadakı rolu və yeri ilə bağlı öz fikirləri ola bilər. Hər halda, Ərdoğan erası davam edir.

Bir çox digər regional liderlər də bölünür. Braziliyada 2023-cü ilin əvvəlində "Latin Trampı" Jair Bolsonaronun solçu Luiz İnasio Lula da Silva ilə əvəzlənməsi ölkənin dünya səhnəsində mövqeyinə əhəmiyyətli təsir göstərdi. Solçu Peronist Alberto Fernandezin Argentina siyasət arenasını tərk etməsi və liberter Xavyer Maylinin gəlişi ölkənin xarici siyasətinə yenidən baxılmasına, o cümlədən Buenos-Ayresin BRİKS-ə qoşulmaqdan imtinasına səbəb oldu. Bütün bu ziddiyyətlər təbii olaraq regional liderlərin yüksəlişinə, uzunmüddətli xarici siyasət strategiyalarının hazırlanmasına mane olur. Bununla belə, dünya siyasətində və iqtisadiyyatında yüksələn yeni oyunçuların iddialarının yeni səviyyəsi diqqətə layiqdir.

V.VƏLİYEV

Çoxdandır ki, erməni cəmiyyətində konstitusiyaya ilə bağlı səngiməyən müzakirələr gedir. Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi artıq bir müddətdir ki, geniş müzakirə edilməkdədir. Əlbəttə ki, müzakirəyə səbəb olan məqamlar barədə açıq şəkildə bəyan da edilir. Səbəb də odur ki, həmin ölkədə revanşist qüvvələr Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi məsələsini ölkələrinin növbəti kapitulyasiyası kimi cəmiyyətə təqdim edirlər. Hətta erməni cəmiyyətinin qorxu hissi, qorxu kompleksi də müşahidə edilməkdədir. Məhz revanşistlərin iddialarına inananlar elə hesab edirlər ki, Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi ölkələrinin olmayan müstəqilliyinin, suverenliyinin tamamilə itirilməsi deməkdir, amma həmin müzakirələrin davamlı xarakter alması ortada hansısa başqa qüvvələrin də olduğunu təsdiq edir.

sında dəyişiklik edilməsi dedikdə, oradakı ərazi iddialarının yığışdırılması nəzərdə tutulur, amma bunu təbii şəkildə də qəbul etmək gərəkdir. Ona görə ki, qonşu ölkəyə qarşı ərazi iddiası ilə çıxış edən bir ölkənin həmin qonşu ölkə ilə sülh müqaviləsi bağlaması absurddur və bu barədə iddia belə qətiyyəni məntiqə uyğun deyil. Buradan da belə məlum olur ki, sülh niyyətində olanlar, ilk növbədə, ərazi iddialarından əl çəkməlidirlər və məhz bütün bunlar Ermənistandakı revanşist qüvvələri narahat edir. Çünki onlar ərazi iddiasından qətiyyəni əl çəkmədiklərini bəyan edirlər və məhz bu kurs üzərində də fəaliyyət göstərdiklərini bildirirlər. Belə çıxır ki, Ermənistan konstitusiyasında dəyişiklik, ərazi iddiasının yığışdırılması ilə, ardınca da sülh müqaviləsinin bağlanması ilə onların fəaliyyətinə də, mövcudluğuna da son qoyulur və bu səbəbdən revanşist haylar hay-küy qaldırırlar. Lakin başqala-

Parisin özünəməxsus strategiyasının olduğu da diqqətdən yayınmır. Azərbaycan və Türkiyə ilə normallaşmağın əleyhinə olan "revanşistləri" öz himayəsinə götürdüyünü göstərməyə çalışan fransızlar lazım gəldiyi təqdirdə erməni baş nazirini, onun hakimiyyət komandasını belə qurban verməyə hazırdır. Şəxsən Emmanuel Makron belə bu anda öz ambisiyalarına görə Paşinyanın özünü də hakimiyyətdən uzaqlaşdırmağı məqbul hesab edir. Makron məhz Paşinyanın özündən də artıq erməni maraqlarını müdafiə etdiyini bəyan etməsi də təsadüfi deyildi. Bu fakt onu deməyə əsas verir ki, rəsmi Paris, elə şəxsən Makron özü istənilən anda Ermənistanda hakimiyyət çevrilişi üçün əlindən gələni etməyə hazırdır. Ola bilsin ki, bu istiqamətdə hazırlıqlar da görülüb və plan da hazırdır.

Paşinyan Ermənistanın revanşist qüvvələrinə beynəlxalq miqyasda ciddi dəstəyin olmaması götürülsünü yaratmağa çalışır. Onun buna olan marağı da göz

və proseslərin gedişində bunun şahidi olmaqdayıq. Paris çoxdandır ki, Azərbaycana təzyiq etmək üçün beynəlxalq təşkilatlara da təsir göstərmək üçün əldən-ayaqdan gedir və bunun üçün müxtəlif variantlara əl atıldığı da bəllidir. AŞPA tərəfindən qəbul olunan ədalətsiz qərar belə səbəbsiz deyildi və Fransanın Azərbaycan əleyhinə cılız, rüsvayçı fəaliyyətinin, çirkin niyyətinin nəticəsi idi. Hələ Laçın yolu ilə bağlı məsələ ilə əlaqədar belə Fransanın çox aqressiv bir münasibət sərgiləməsi də deyilənləri təsdiq edir və bu gün rəsmi Bakının müstəqil siyasət yürütməsi heç də Parisi qane etmir, bundan da bərk narahatdır. Ümumiyyətlə, Bakıya təzyiq göstərə bilmədiyindən və eləcə də ifşa edilən cəsus şəbəkəsi ilə bağlı məlum məsələlərdən də aydın olur ki, Azərbaycanla əlaqədar hiylələrini yeridə bilməyi qənaətində gəldikdən sonra Fransa, regionda öz maraqlarını, geosiyasi ambisiyalarını məhz Ermənistan üzərindən reallaşdırmağa çalışır. Bu zaman

Fransanın geosiyasi ambisiyaları və Ermənistanda ÇEVİRİLİŞ PLANI

önündədir. Şübhəsiz ki, erməni baş nazirin də öz məqsədləri var və özünə rəqib hesab etdiyi revanşistləri zərərsizləşdirmək niyyəti də təkzib edilə bilməz. Paşinyanın məhz daşnaklara, erməni diasporuna, Qarabağ ermənilərinə və kilsəyə beynəlxalq dəstəyin olmadığını nümayişkeranə şəkildə göstərməsi bu baxımdan heç də təsadüfi və səbəbsiz deyil. Amma bütün bunların fonunda, daha dəqiq desək, bir ölkə rəhbərinin revanşist qüvvələrlə mübarizəsi fonunda başqa bir ölkənin həmin o revanşistlərə dəstək göstərdiyini nümayiş etdirməsi də diqqətdən yayınan deyil. Paşinyan həmin o revanşistlərə olan beynəlxalq dəstəyin olmadığını göstərmək istədiyi halda, əgər rəsmi Paris onları dəstəklədiyini göstərsə və bunu nümayişkeranə şəkildə edirsə, deməli, erməni baş nazirin özü barəsində də Makron hakimiyyətinin müvafiq planları var. Açıq şəkildə desək, Fransa hakimiyyətinin Ermənistanda çevriliş planının olduğu qənaəti artıq çoxdandır ki, müzakirə olunmaqdadır və Vovayeçin narahatlığı da bu mənada anlaşılmalıdır.

Fransanın bir müddətdir ölkəmizə qarşı olduğu da, rəsmi Parisin uzun müddətdir anti-Azərbaycan mövqeyi də hər bizimizə çoxdandır ki, bəllidir. İstənilən beynəlxalq platformada

Emmanuel Makronun yolunun üstünə çıxan Nikol Paşinyan özü belə onun üçün bir maneə sayılır və çox güman ki, həmin maneənin götürülməsi planlaşdırılır.

Nikol Paşinyan revanşistlərə qarşı çıxdıqca, Emmanuel Makron da onlara dəstək vəd edir. Bu o deməkdir ki, Fransa prezidenti üçün artıq erməni baş naziri zərər qəddər də əhəmiyyət kəsb etmir və onun siyasi arenadan götürülməsi rəsmi Parisin maraqları daxildir. İndi daha çox da guya xristianların təzyiq və təsirə məruz qalması təsəvvürü və fikrini formalaşdırmağa çalışan, eləcə də Ermənistanın Azərbaycanla, Türkiyə ilə normallaşma ilə münasibətlərinin qarşısını almağa cəhd edən, regiona soxulmaqdan ötrü şeytanın belə ağına gəlməyənləri düşünən Makron üçün erməni baş nazirini "aradan götürmək" zərər qəddər də çətinlik demək deyil, çox asandır və hətta məqbul hesab olunur. Erməni lobbisinin, erməni kilsəsinin, eləcə də müxalifət düşərgəsinin, revanşistlərin Nikol Paşinyana qarşı birləşməsi də təsadüfi sayılmır və şübhəsiz ki, bu məsələdə Fransanın, rəsmi Parisin, şəxsən Emmanuel Makronun barmağı var. Sözsüz ki, bu "barmaq" Fransanın geosiyasi ambisiyaları üçün ortadadır.

İnam Hacıyev

Erməni ictimaiyyətində revanşistlərin iddialarına inananlar və onların ideyalarını dəstəkləyənlərlə yanaşı, buna qarşı çıxanlar da var. Daha dəqiq desək, Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi məsələsinə məntiqi nöqtəyi-nəzərdən yanaşanlar da az deyil. Ölkələrinin vəziyyətinin hədsiz dərəcədə çətin olduğunu dərk edənlər başa düşürlər ki, Ermənistanın marginallaşmış vəziyyətdən çıxması, regional və beynəlxalq layihələrdə iştirak etməsi, əlaqələrini qurması, qonşu ölkələrlə münasibətlərini normallaşdırması üçün ilk növbədə sülh müqaviləsi imzalanmalıdır və sülh müqaviləsinin imzalanması üçün də Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi məsələsi əsas şərtidir və mütləqdir. İndi rəsmi İrevanın da mövqeyi belə düşününlərlə üst-üstə düşür və Paşinyan hakimiyyəti yaxşı başa düşür ki, nəinki konstitusiyaya, ümumiyyətlə, bütövlükdə Ermənistanın bu vaxta qədər yürütdüyü siyasət tamamilə dəyişdirilməlidir. Ona görə də başda elə məhz erməni baş nazir özü olmaqla hazırkı hakimiyyət ilk növbədə Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsində ısrarlıdır, baxmayaraq ki, erməni cəmiyyətində buna qarşı gələnlər də çoxluq təşkil edirlər.

Məsələ burasındadır ki, Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi məsələsi ilə bağlı Nikol Paşinyanın fikrinə təkcə erməni cəmiyyətində deyil, ölkə hüdudlarından kənarda da əks mövqə sərgiləyənlər var. Ən çox diqqəti cəlb edən məqam isə konstitusiyaya dəyişikliyinə Fransanın da guya "narahat" olmasıdır. Hal-hazırda Fransanın məhz Ermənistanda belə bir dəyişikliyə, konstitusiyasının dəyişdirilməsi məsələsinə mane olmaq cəhdi göz önündədir. Maraqlıdır, Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsi rəsmi Parisi niyə narahat edir? Tamamilə başqa bir ölkənin konstitusiyasının dəyişdirilməsi ilə bağlı "narahatlıq" nədən qaynaqlanır? Ümumiyyətlə, rəsmi Parisin istəyi, niyyəti nə ola bilər? Şəxsən Fransa prezidenti Emmanuel Makron Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsinə görə niyə narazıdır və məsələnin kökündə nə dayanır?

Bir daha qeyd edirik ki, revanşist qüvvələrin narahatlığını başa düşmək çətin deyil. Çünki Ermənistan konstitusiyasının dəyişdirilməsinin həmin revanşistlərin özlərinə də, onların revanşist əhval-ruhiyyələrinə də, ideyalarına da zərbə olduğunu yaxşı bilirlik. Bilirlik ki, Ermənistan konstitusiyası-

rının, ələlxüsus da üçüncü tərəfin, lap elə Fransanın məhz Ermənistan konstitusiyasında dəyişiklik edilməsi məsələsi ilə bağlı revanşist haylardan da artıq guya narahat olması və bu məsələni bəhanə edərək həmin ölkə ilə bağlı hansısa formada ortaya atılması Fransanın tamamilə başqa niyyətinin olduğunu göstərir və bu niyyət heç də revanşistlərin mənafeələrinin müdafiəsi demək deyil. Bu, Fransanın regiona soxulmaq istəyindən, Cənubi Qafqazda özünə yer ələmək niyyətindən, bir sözlə, geosiyasi ambisiyalarından irəli gələn məqamdır və bu məsələdə rəsmi Paris, şəxsən prezident Emmanuel Makron Ermənistanda kimi, yaxud da nəyi istəsə qurban verməyə hazır görünür.

Sırr deyil ki, Rusiyanın Ukrayna ilə bağlı planlarının və hələ də davam edən müharibənin fonunda rəsmi Moskva Ermənistan bir o qədər də diqqət ayırmır, yaxud ayıra bilmir və bundan da rəsmi Paris bəcaqıqca istifadə etməyə çalışır. Regionda özünə yer ələmək üçün Fransa revanşist qüvvələrə dəstək verməyi doğru yol hesab edir. Daha dəqiq desək, Makron hakimiyyəti revanşistlərdən istifadə etməyə çalışır. Amma belə bir məqamda

MDB parçalanmır, amma...

Moldova Birliyi tərkdir, Ermənistan öz şərtləri ilə qalır, Mərkəzi Asiya Rusiya Federasiyasına qarşı sanksiyalara əməl edir

Fevralın 8-də Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinə (BCM) Roma Statutunu imzalayan 124-cü ölkə olan Ermənistanın üzvlüyünə həsr olunmuş rəsmi tədbir keçirilib. Ermənistan BCM-ni dünyada cinayətlərlə mübarizədə öz öhdəliklərinə sadıqlığına əmin etdi. Məhkəmənin üzvü olan Ermənistan öz qərarlarına əməl etməlidir ki, onlardan biri də Rusiya Federasiyası prezidentinin həbsinə aiddir. Hələlik İrəvan "olmalı" və "bəlkə də nəticə verəcək" arasında tarazlıq saxlayır. Amma Moskvada anlaşılmazlığa səbəb olan yeganə məqam bu deyil.

Ötən gün İrəvan Avropa İttifaqının ərazisində Bakı ilə danışıqları bərpa etmək niyyətində olduğunu açıqlayıb. Aİ Şurasının sədri Şarl Mişel qərarı təsdiqləyib. O, həmçinin X (Twitter) mikrobloqunda İlham Əliyevi yenidən Azərbaycan Prezidenti seçilməsi münasibətilə təbrik etdiyini və Bakının Brüsseldə üçtərəfli danışıqlarda iştirakı üçün hazırlanmış alqışladığını yazıb. İrəvanın təhriki ilə Moskva danışıqlardan çıxıb. Bəlkə də bu gün İrəvanın Rusiyaya üstünlük verdiyi yeganə sahə ticarətdir. 2023-cü ildə Ermənistan Avrasiya İqtisadi İttifaqı ölkələrinə, ilk növbədə Rusiya Federasiyasına mal ixracını artırıb. Aİ ölkələrinə ixrac azalıb.

Ermənistanın Aİ-yə yönəlməsi ekspertlərə İrəvanın Moldovanın ardınca MDB-dən çıxması kursundan danışmağa imkan verir. 2023-cü ildə Moldova parlamenti Birliklə bağlı 35 müqavilədən geri çəkilib. Bu il o, daha bir sıra sazişləri, o cümlədən MDB ölkələri vətəndaşlarının alyansın üzvü olan ölkələrin ərazisi ilə vizasız gediş-

gəlişinə imkan verən sazişləri ləğv etmək niyyətindədir. Bu sazişdən imtina Moldova tərəfindən bəzi ölkələr, ilk növbədə Rusiya üçün viza rejiminin tətbiqi demək ola-

caq.

Bundan əvvəl Moldova parlamentinin xarici siyasət və Avropaya inteqrasiya komissiyasının sədri Doina German respublikanın nəhayət, 2024-cü ilin sonuna qədər MDB-dən çıxacağını bildirmişdi. Respublika nazirlikləri MDB-yə daxil olan ölkələrlə ikitərəfli sazişlərlə əvəz etmək ümidi ilə birliklə bütün müqavilələri təhlil etmək və "effektiv olmayan" müqavilələri ləğv etmək niyyətindədirlər.

Rusiya Federasiyasının nümayəndələri xatırladırlar ki, Moldova Respublikasının 2024-cü ilin sonuna qədər MDB-dən çıxmaq niyyəti barədə nə Rusiya tərəfi, nə də MDB İcraiyyə Komitəsi tərəfindən heç bir rəsmi yazılı bildiriş daxil olmayıb. Onlar həmçinin qeyd edirlər ki, MDB-də parçalanma əlaməti görmürlər.

Həqiqətən də, hələlik Birlikdə parçalanma yoxdur, amma fikir ayrılıqları da var, ciddi olanlar da. Məsələn, Aİ və ABŞ-ın Rusiya Federasiyasına qarşı sanksiyaları ilə bağlı. Moldovanın xarici işlər naziri Mixay Popsol bu yaxınlarda

respublika hakimiyyətinin anti-Rusiya sanksiyalarına qoşulmaqda davam edəcəyini bildirib. Ötən ilin sonunda üzvlük dərəcəsi 80%-i ötüb.

Bundan əvvəl Mərkəzi Asiya (CA) ölkələri ABŞ-CA sammitində Rusiya Federasiyası ilə bağlı sanksiyaya tələblərinə əməl edəcəklərini vəd etmişdilər. Astana da sanksiyalardan kənara çıxmaq niyyətindədir. Qazaxıstan artıq inkişaf etmiş Qərb bazarlarına qadagılardan qorxaraq yerli şirkətlərin məhdudiyətlər üzərində işləməməsinə ciddi şəkildə təmin edir. Bişkek

Rusiya bazarından ciddi asılılığını əsas gətirərək, onları "mümkün qədər" həyata keçirməyə çalışacağını bildirib. Daşkənd bununla bağlı heç nə vəd etməyib. Və qanunu pozanların siyahısına düşüb. ABŞ Ticarət Nazirliyinin məlumatına görə, Özbəkistan müəssisələri Rusiya müdafiə sənayesinin ehtiyacları üçün Amerika mallarını almaq üçün sanksiyalardan yan keçməyə çalışıblar.

MDB liderlərinin görüşləri davam edir, ölkələr iqtisadi sahədə qarşılıqlı əlaqələri davam etdirirlər. Bu yaxınlarda MDB ölkələrinin xarici siyasət idarələrinin nümayəndələri 2024-cü il üçün iş planını razılaşdırıblar. İclasda Moldovadan başqa birləşmənin bütün üzvləri iştirak edib. Amma təşkilatın dəyişdiyi aydındır. Göründüyü kimi, assosiasiya bir müddət adı Birlik olaraq qalacaq, lakin onun üzvləri daha az olacaq və birləşdirici əsas iqtisadiyyat və coğrafiyaya endiriləcək - Rusiya ilə qonşu olanlar qalacaq.

V.VƏLİYEV

COP29 Azərbaycan turizminə necə təsir edəcək?

"COP BMT-nin "İqlim dəyişmələri haqqında" Çərçivə

Konvensiyası üzərində olan ali qərarların verilməsi üçün yaradılmış qurumdur. Aydın məsələdir ki, bu, tərəflərin konfransı anlamına gəlir və burada 198 ölkə təmsil olunur. 2023-cü ildə 195 ölkənin yekdil səs verməsi nəticəsində Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində keçirilmiş konfransda qərar verildi ki, 2024-cü ildə konfransa Azərbaycan ev sahibliyi etsin. Nəzərə alsaq ki, bu vaxtadək ölkəmizdə keçirilən ən böyük tədbir Avropa Oyunları idi. Bu tədbir çərçivəsində 8 minə yaxın

EKSPERT DANIŞDI

xarici nümayəndə ölkəmizə səfər etmişdi". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında turizm eksperti Ceyhan Aşurov deyib. Onun sözlərinə görə, COP29 çərçivəsində isə 190-a yaxın ölkədən geniş iştirakçı kütləsinin olacağı gözlənilir: "Əlbəttə ki, Azərbaycan müharibə dövründə də özünü dünyaya kifayət qədər tanıdı bilib. Bu kimi mühüm tədbirlərə ev sahibliyi etmək də istər yerli, istər regional, istərsə də beynəlxalq səviyyədə ölkənin nüfuzunun artmasına müsbət təsir göstərəcək. Ona görə də Azərbaycan bu konfransa ciddi şəkildə hazırlaşır".

Ekspert bildirib ki, bu konfransın əsas məqsədi insanın təbiətə, ekologiyaya müdaxiləsini və zərərli minimuma endirməkdir: "Hətta 2050-ci ilə qədər

qarşıya qoyulan hədəf 0 qaz emissiyasına nail olmaqdır. Bu, bir o qədər də asan deyil. Çünki iqtisadiyyatın, eləcə də sənayenin inkişaf etdiyi, insanların sayının artdığı bir dövrdə təbiətə müdaxiləni azaltmaq qəliz məsələdir. Sözügedən konfrans da bu istiqamətdə global bir çağırışıdır. Hər il səsvərmə nəticəsində müxtəlif ölkələr bu tədbirə ev sahibliyi edir və dünyanın diqqətini insanların təbiətə müdaxiləsini minimuma endirməyə yönəldir. Belə bir mötəbər tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi təbii ki, ölkəmizin iqtisadi, siyasi, turizm həyatına ciddi şəkildə öz müsbət töhfəsini verəcək".

Ləman Sərraf

Elcin Bayramli

Elmin səmimiliyinə niyə inanmıram?

Tez-tez mətbuatda ziddiyyətli informasiyalarla qarşılaşırıq. Filan şey insana xeyirlidir, filan şey zərərli, alimlər sübut ediblər... qəbilədən antipod məlumatların sayı-hesabı bilinmir. Hansısa mərkəzlərdən məqsədli məlumatlar yayılır və bizim media da ya bilərəkdən, ya da bilməyərəkdən bunu yayıb qlobal quldur dəstəsinin dəyirmanına su tökürlər.

Təəvvür edin- bizim qəzetlərin birində belə bir informasiya gedir- "Sən demə, şoklad insan sağlamlığının ən yaxın dostu imiş, alimlər sübut ediblər ki, hər gün 2-3 dəfə şoklad yeyən adam daim şən əhvalda olur, qan dövranı yaxşı işləyir, əsəbiləşmir, həzm prosesi normal gedir..."

İnsanların yaralı yerindən yapışıblar. Ay qardaş, ay bacı, hansı ölkənin, hansı alimlərin, hansı institut, hansı elmi mərkəz, mənbə haradır, nə vaxt sübut olunub... cavab yoxdur. Oxucu sayı xatirinə və ya qonorar xatirinə informasiya.

Azacıq ağıllı adama aydındır ki, bu kimi xəbərlər məqsədli şəkildə bəzi şirkətlər tərəfindən ortaya atılır, amma bizim mətbuatda diletantlar üstünlük təşkil etdiyindən mahiyyətinə varmırlar. Lakin ədalət naminə deyək ki, bəziləri hərif deyil, məqsədli şəkildə belə məlumatları yayır. Məhz bu üzündən bizim bir özəl televiyada əvvəl deyirlər ki, "alimlər sübut ediblər ki, ana südü zərərli imiş", ardınca da deyilir, "alimlərin son araşdırmalarına görə, alkoqollu içkilər insana xeyrlidir"...

Bir gün deyirlər, filan şey xeyirlidir, bir həftə sonra deyirlər ki zərərli. Burda informasiya savaşı getdiyini bilməyə nə var? Bir transmilli şirkət öz məhsulunu satmaq üçün alimlərə pul verib saxta rəy alır, rəqibi isə pulla başqa alimləri kirayə tutub bunu "elmi şəkildə" araşdırtdırır və əksini dedirdir.

Genetik modifikasiyanın bəşəriyyətin və təbiətin əsas məbədinə həyasızcasına təcavüz olduğunu bilmirlərmə guya? Son illərdə bitki, heyvan aləminə müdaxilə insanın genetik strukturunu dağıtmaq və bioloji sistemin darmadağın edilməsindən irəliləyib. GMO əkinlər dünyanı başına götürür, təbii sortlar yoxa çıxır, torpaq təbii təyinatını dəyişir, ekoloji faciə yaranır, insan qidası sünüləşir və orqanizm təbiətdən almağa məcbur olduğu elementləri ala bilmir. Nəticələri ağır olur...

Son kəşflərin birmənalı və istisnasız olaraq hamısı insan sağlamlığına, təbiətə ciddi zərər verir. Məsələn, mobil rabitə, nüvə obyektləri, GMO, kimyəvi istehsalın əhatə dairəsinin genişlənməsi, LSD, kompüter, 3-5-7...D filmlərin psixikaya dağıdıcı təsiri kimi saysız problemlər elmin "nailiyyətləridir". Soyuducu sistemlərin hətta ozon qatını belə dağıtdığını söyləmək isə artdır. Qıssası, hazırda elm davamlı olaraq insanlara və təbiətə zərər verən texnologiyalar kəşf etməklə məşğuldur. Halbuki, zərərsiz texnologiyalar da yaratmaq olar, sadəcə onlar lazımı qədər çox və sürətli gəlir vermirlər.

Mobil telefonların dəhşətli zərərini ortaya çıxaran alimlərin iri mobil telefon istehsalçıları tərəfindən pulla ələ alınması və ciddi rüşvət müqabilində bunu gizlətməsi rəzaletli ortaya çıxandan sonra artıq heç nəyə inanmağa dəyməz. Özü də bu rüşvayçılığın ÜST-də baş verməsi lap təəccüblü idi.

Bu sonuncu virus epidemiyası, qlobal pandemiya və vaksınlarla bağlı yaşananlar elmin vəziyyətinin ağır olduğunu bir daha ortaya qoydu. Əjdaha boyda dünya elmi dünyadakı bütün kütləsi 1 qram olan adi bir virusla bacarmadı. Ziddiyyətli açıqlamalar, bir-birinə tərs elmi nəticələr və s. Bir normal vaksın düzəldə bilmədi dünya elmi.

Sizi bilmirəm, şəxsən mən daha elmə inanmıram, daha doğrusu elmə inanıram, onun səmimiliyinə inanmıram. Elmi mərkəzlər konkret olaraq qlobal dairələrin əlində alətdir. Ziddiyyətli informasiya axını içində başımız itəndə bütün bu məlumatları bir kənara qoyub, dedə-babadan sınaqdan çıxmış ənənəvi sağlamlıq həyat tərzini, qidalanma, təbii geyim, təbii ev quruluşunu... xatırlayıram, heç bir maddi marağı olmayan köhnə alimlərimizin dedikləri ilə, indiki pula satılan Qərb "alimlərinin" dediklərini tutuşdururam. Əvvəllər elmin nailiyyətləri, alimlərin fəaliyyət məqsədləri ancaq xalqın, ölkənin inkişafı üçün səmimi olaraq ortaya qoyulurdu. Bu alimlərinin kəşfləri insanların sağlam həyatını və düzgün inkişafını təmin etməyə yönəlirdi.

Müasir kapitalizm dünyasında hər şey biznes maraqları naminə qurban verilir. Əsas məsələ mümkün qədər tez və sürətlə, daha çox pul qazanmaqdan ibarətdir. Lor dildə desək, Qərb elmi mərkəzləri böyük korporasiyaların əlində alətdir. Qərb alimlərinin böyük əksəriyyəti ələ alınmış və qlobal maqnatların biznes maraqlarına tabe etdirilmişdir.

Hansısa bir dərman preparatı uzun onilliklər insanların qamına doldurulur və sonra məlum olur ki, bunun çox dəhşətli zərərli var imiş. Kofenin, çayın, şokoladın, çörəyin, şəkərin, ətin, duzun... xeyiri və zərəri haqda uzun sürən elmi informasiya müharibələri gedir. Əmilər, xalalar, bir qərara gəlin, bunlar zərərli, yoxsa xeyirli?

Moşenniklərə inanmayın, yalnız təbii, müdaxilə olunmamış qidalara, təbii geyimlərə, təhlükəsiz texnologiyalara üstünlük verin. Məsələn, mikrodalğalı sobada yeməyi qızdırmaq kimi dəhşətli cinayətə yol verməyin. Mobil telefonu beyninizə sıxıb uzun-uzadı qeybət eləməyin. Süni qidalardan, GMO məhsullardan aralı durun, saxta dərmanların əvəzinə təbii müalicə üsullarına üstünlük verin. "Televizorda deyiblər", "İnternetdə yazıblar ki" söhbətini qurtarın. Yoxsa, vəziyyət yaxşı olmayacaq...

BBC News Əli Kərimli və Arif Hacılnı kukla kimi oynatdı

Qədirbilən Azərbaycan xalqı fevralın 7-də keçirilən növbədən-kənar prezident seçkilərində böyük fəallıq nümayiş etdirməklə 30 illik erməni işğalına son qoy-maqla Azərbaycanın müstəqillik tarixinə "Qalib Azərbaycan xalqı" şüarını yazdıran Fətəh Sərkərdə, Ali Baş Komandan İlham Əliyevə səs verməklə öz müdrikliliyini nümayiş etdirdi. Bu qələbə həm də Xalq-İlham Əliyev birliyinin sarsılmazlığını ortaya qoydu. Təbriklərin ardı-arası səngimdir. Tərəqqipərvər dünya xalqları Azərbaycan xalqının sevincinə şərik olduqlarını bəyan edirlər.

Dövlət və hökumət başçıları Fətəh Sərkərdə, Ali Baş Komandan İlham Əliyevi xalqın mütləq əksəriyyətinin səsini qazanmaqla yenidən Prezident seçilməsi münasibəti ilə təbrik edir, Azərbaycan xalqına Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə sülh və təhlükəsiz şəraitdə, firavan ömür arzularıyla. Gözlənilməli kimi, Zəfər seçkilərində Qalib xalqın Fətəh Sərkərdəsinin parlaq qələbəsi yerli və xarici qüvvələri ciddi narahat edib. Bunu bir sıra xarici antimilli ünsürlərin, Azərbaycanın dağıdıcı müxalifətinin, eləcə də ermənipərəst dairələrin qarayaxma kampaniyalarının miqyasının artması da təsdiqləyir. Hətta abır-həyadan uzaq olan Əli Kərimli, Arif Hacıln, Cəmil Həsənlı və digərləri "seçkinin nəticələrini tanıyırmıq" kimi absurt, gülümsə doğuran iddia ilə çıxış edirlər. Həm də bu yerdə dağıdıcı müxalifətə ünvanlanan atalar misalı yada düşür. "Elə danışı ki, bişmiş toyuğun da gülməyi gəlir".

Bəli, bütün dünya dövlətləri Azərbaycana gözdəndirliyi verir, təbriklər ünvanlayır, bu əbləh yığnağı "biz seçkinin nəticələrini tanıyırmıq" deyir. Sual olunur, siz kimsiniz, hansı gücə və imkana maliksiniz ki, xalqın iradəsinə qarşı çıxırsınız? Digər tərəfdən elə bir fakt varmı ki, bu vaxta qədər Azərbaycanın əldə etdiyi hansısa uğurlarına dağıdıcı müxalifət sevinib, xalqla həmrəy olduğunu bəyan edib? Birmənalı şəkildə qeyd etmək olar ki, belə bir hal olmayıb. Əksinə, uğurlara, qələbələrə kölgə salmaq, xalq arasında dezinformasiya toxumu səpməyə cəhdlər olub. Hətta 30 il erməni işğalına son qoyularaq suverenliyimizin və ərazi bütövlüyümüzün bərpa olunmasına qısqançlıqla yanaşılıb, erməni revanşistlərsayağı açıqlamalar verilib.

Cəmiyyət AXCP və Müsavatı hələ də siyasi partiya kimi tanıdır

Görünən ondan ibarətdir ki, bir sıra xarici KİV-lər Əli Kərimlinin, Arif Hacılnın, Cəmil Həsənlının və digərlərinin sürüşkən, istəkləri yerinə yetirən məxluqlar olduqlarını anladıqlarından tez-tez onlardan istifadə edirlər. Yəni, müxtəlif qarışıq suallarla onlardan maraqlarına uyğun cavablarını alırlar. Düzdür, dağıdıcı müxaliflərin özləri də tezislərə əsaslandıqlarından tənqibat xarakterli suallardan yayınmaq, fərqli cavab vermək fikrindən uzaq olurlar. İki gün öncə BBC News Arif Hacılnı ilə Əli Kərimlini bir araya gətirməklə onları əməlli-başlı kukla kimi barmağına doladı. Biçarələr dirijor çubuğunun seyrində keyləşdiklərindən ağıllarına deyil ağızlarına gələn fikirlər

ri səsləndirdilər. Ə.Kərimli o qədər çaşdı ki, xaricdəki ağaların bəzilərini qılınclamaqdan da çəkinmədi. A.Hacıln isə özünün idarəolunan məxluq olmadığını göstərməyə çalışsa da, nəhayətə, Ə.Kərimlini bir sıra məqamlarda qınamaqla zəif və boşboğaz "siyasətçi" olduğunu nümayiş etdirdi. "Biz seçkinin nəticələrini tanıyırmıq" dedikdən sonra BBC News-un aparıcısı Ə.Kərimlini və A.Hacılnı rahat buraxdı. Bu da onu deməyə əsas verir ki, BBC News-un əsas istəklərindən biri, bəlkə də birincisi dağıdıcı ünsürlərin "seçkinin nəticələrini tanıyırmıq" demələri idi. Ancaq yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, Əli Kərimli, Arif Hacıln və digərlərinin nə demələri, hansı sayıqlamaları səsləndirmələri cəmiyyət üçün maraqlı deyil. Çünki ictimaiyyət bu məxluqların xarici maraqlı dairelərin əlində alət olduqlarını yaxşı bilir. Bu məqamda AXCP-nin sədr müavini, baş troll olmağa iddialı Fuad Qəhrəmanlının söylədikləri Ə.Kərimli və Arif Hacılna vurulan sət şapalaq hesab etmək olar. F.Qəhrəmanlı paylaşıdığı statusunda yazır: "Əvvəla indiki halda Azərbaycanla bağlı seçki nəticələrini tanımaq və tanımaq deyilən vahid bir qərar anlayışı yoxdur. Biz yalnız seçki ilə bağlı Qərb dövlətlərinin və institutlarının indiki dönmədə göstərdikləri və verəcəkləri reaksiyalar əsasında fikir deyə bilərik".

Digər tərəfdən deyən lazımdır ki, cəmiyyət AXCP və Müsavatı ciddi partiya olaraq tanıyırmı? Birmənalı şəkildə demək olar ki, "xeyr". Əgər ictimai rəy cüzi də olsa AXCP və Müsavatı tanısaydı, o zaman bu günə qədər keçirilən hansısa seçkilərdə onlara dəstək verərdi, lakin fakt budur ki, 1993-cü ildən bu günə qədər keçirilən bütün seçkilərdə dağıdıcı müxalifət xalq tərəfindən rədd edilib. Hətta partiyaların Ədliyyə Nazirliyindən təkrar qeydiyyatdan keçmələri zamanı AXCP və

Müsavat ciddi problemlərlə üzləşmişdilər. Çünki onlar lazım olan 5 min imzayı toplayaraq nazirliyə təqdim edə bilməmişdilər. Yalnız bir neçə cəhddən sonra Ədliyyə nazirliyi böyük xeyirxahlıq nümayiş etdirməklə onları qeydiyyatdan aldı.

Son vaxtlara qədər Arif Hacıln Əli Kərimlini AXCP sədri olaraq tanımayıb

Tarixi reallıqlara nəzər yetirək aydın olar ki, AXCP-Müsavat heç zaman bir-birini qəbul etməyib. Daim bu iki partiya bir-birini sıradan çıxarmağa çalışıb. Hətta vəziyyət elə gətirdi ki, Müsavat Ə.Kərimlinin rəhbərlik etdiyi AXCP-ni siyasi təşkilat olaraq tanımaqdan imtina etdi. Yəni, AXCP-nin parçalanmasını əsas götürərək, Mirmahmud Mirələoğlu rəhbərlik etdiyi AXCP-nin rəsmi AXCP olaraq tanıdıqlarını bildirmişlər. Bu qovğa xaricdən verilən növbəti tapşırıqdan sonra aradan qaldırıldı. M.Mirələoğlu AXCP-dən imtina edib, KAXCP yaratdığı yarıdan sonra Əli Kərimli ilə Müsavatın keçmiş başkanı İsa Qəmbər və indiki başkanı A.Hacıln arasında münasibətlər istiləşməyə başladı. Lakin dövəndə kinli olan Ə.Kərimli Müsavat funksionerlərinin ona olan pisliliklərini unutmadı. Elə ki, 2013-cü ildə "Milli Şura" deyilən qondarma qurum yaradıldı, Ə.Kərimli rəqiblərinə qarşı əvvəlcədən planlaşdırıldığı pisliliklərini həyata keçirdi. Nəticədə təzyiqlərə tap gətirməyə İsa Qəmbər və A.Hacıln məcburiyyət qarşısında qaldıqlarından "Milli Şura"nı tərk etdilər. Ancaq bununla da Ə.Kərimli kifayətlənmədi və təhqiredici hücumlarını davam etdirdi. Mitinglər seriyası zamanı Ə.Kərimli Müsavatı meydanlardan məhrum etdi. Vəziyyət o dərəcədə Müsavat funksionerləri üçün acınacaqlı oldu ki, A.Hacıln mətbuat vasitəsi ilə Ə.Kərimlini qınamalı oldu. Bildirdi ki, üç dəfə Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının rəhbərliyinə, Milli Şuranın sədri Cəmil Həsənlıya kütləvi etiraz aksiyalarının keçirilməsi ilə bağlı müraciət edib: "Amma onlar bizi orada tərəf kimi görmək istəmir, üzvlərimizin isə Milli Şuranın mitinglərində iştirak etməsini istəyirlər. Yalnız özünü müxalifət hesab edən partiyalar prosese mənfi təsir göstərirlər".

Bir sözlə, hazırkı dönmədə Əli Kərimli ilə Arif Hacılnın maraqları üst-üstə düşdüyündən eyni mövqedən çıxış edirlər. Lakin bunun uzun çəkməyəcəyi şübhəsizdir. Zamanı yetişincə tərəflər yenidən bir-birinə düşmən kəsiləcəklər. Onlar belə tərbiyə alıb və belə təlimatla yükləniblər. Bu gün birlikdədirsə, sabah rəqiblərə çevriləcəklər. Bu isə utancvericidir və haqlı olaraq sıradan müxaliflər onları qınayır, müxalifətin inteqrasiyasına mane olmaqda günahlandırılır.

İLHAM ƏLİYEV

"AŞPA Azərbaycan kimi dövlətlərin hesabına mövcuddur"

"Azərbaycan nümayəndə heyətinin mandatının bir ilik dayandırılması təbii ki, Azərbaycanın AŞPA ilə münasibətlərinə təsir gətirəcək". Bu barədə SİA-ya açıqlamasında politoloq Əlimusa İbrahimov deyib.

Onun sözlərinə görə, münasibətlər ən azından əvvəlki illərdə olduğu səviyyədə olmayacaq: "Bildiyimiz kimi Azərbaycan tərəfi sona qədər bu təşkilatla münasibətləri qoruyub saxlamağa çalışdı. Amma təəssüf ki, erməni təəssübkeşliyinin arxasınca gedən avropalı deputatlar himayəsində durduqları ölkənin arzusunu yerinə yetirərək Azərbaycanlı deputatların mandatını təsdiq etmədilər. Təbii ki, formal olaraq onlar Azərbaycanın öz torpağında həyata keçirdiyi anti-terror tədbirlərini əsas gətirdilər. Təbii ki, bu Azərbaycanı qarşı qondarma bir bəhanə idi. Əslində Onlar Azərbaycanı Cənubi Qafqaz regionunda müstəqil siyasət yeritdiyi üçün cəzalandırmaq istəyirdilər və elə düşünürdülər ki, azərbaycanlı deputatları qarşı bu addım onların istədiyini həyata keçirmiş olacaq. Azərbaycanlı nümayəndə heyətinin başçısı və üzvləri Brüsseldən qayıdıqdan sonra verdikləri müsahibələrdə AŞPA Azərbaycanda keçirilməsi nəzərdə tutulan Prezident seçkilərinə dəvət olunmadıqları üçün hikkələrindən bu addımı atdıqlarını bildirmişdi. Əslinə baxanda Prezident seçkilərinə iştirak etmək üçün AŞPA heç ciddi səy də göstərmirdi. Çünki ora-

dakılar gözəl başa düşürdülər ki, bu seçkidə Azərbaycan dövlətini tənqid etmək üçün tutarlı dəlil tapa bilməyəcəklər. Digər tərəfdən seçki elan olunan kimi AŞPA rəhbərliyi bu qurumun işçilərinə Azərbaycandakı seçkilərdə müşahidəçi kimi iştirak etməməyi tövsiyə edirdi. Yeni bir tərəfdən seçkiyə müşahidəçi göndərmək istəməyirdilər, digər tərəfdən dəvət olunmadıqlarına görə bizi günahlandırırırlar. Bu ikili siyasət deyilsə, nədir"?

Politoloq bildirib ki, AŞPA tərəfindən atılan bu addım sözsüz münasibətlərin soyuması ilə nəticələndi: "Amma Azərbaycanın bu demarşından ciddi ziyan çəkəcəyini düşünmürəm. Çünki Azərbaycan tərəfi daha irəli gedərək ümumiyyətlə bu Avropa institutu ilə münasibətləri bir dəfəlik kəsmək haqqında fikirlər səsləndirir. Yeni bizdə AŞPA ilə münasibətlərin kəsilməsindən ciddi ziyan çəkməyəcəyimizi yaxşı başa düşürük. Həqiqətdə də AŞPA elə bizim kimi dövlətlərin hesabına mövcuddur və müstəqil dövlətlərə qarşı belə əsas-sız iddiaları onu dünya ictimaiyyətinin gözündə salır. Amma onun Azərbaycan qarşısında rəsmi qaydada üzr istəməsini gözləmirəm. Azərbaycan münasibətlərin daha da gərginləşməsi barədə addımlar atmayacaq, öz fəaliyyətini digər Avropa strukturlarında davam etdirəcək. Amma bizə qarşı yeni addımlar atılarsa, düşünürəm ki, adekvat tədbirlər görəcəyik".

R. Qarayev

Bayramlarda "endirim tələsi"ne düşməmək üçün NƏ ETMƏLİ?

Qarşıdan bayramlar gəlir və insanlar endirimlərə üz tuturlar. Aldanmamaq üçün nə etməliyik? SİA mövzu ilə bağlı iqtisadçı-ekspert Xalid Kərimlinin fikrini öyrənib. Ekspert bildirib ki, sahibkarları struktur kimi cəmiyyətdə ən layiqli sektor, dövlətdə istəyənlərdən daha faydalı seqment hesab edir: "Sahibkarlıq Azərbaycanda həmişə ən layiqli masalarda olmalıdır. Çünki sahibkar iş yeridir. Burada cəmiyyətin burada qarşılıqması daha çox Marksizmdən gələn məsələdir ki, aldanan kütlə var".

Onun sözlərinə görə, qiymətə həssas, gəlirləri məhdud olan təbəqə öz ehtiyaclarını düzgün müəyyənləşdirməlidir: "Qeyri-zəruri alış-veriş edəndə ucuz alsan da geri düşürsən. Bir prioritet müəyyənləşməlidir ki, nəyi almaq istəyir. Bundan sonra da bunların qiyməti müqayisələrini aparmalıdır. Onlayn məhsulların gətirilməsi zamanı çox gözəl vergi güzəşti verilib ki, bu sahibkarları əzir. Sahibkar vergi güzəşti yoxdur, amma onlayn mal getirənə vergi güzəşti var. İnsanlar nə almaq istədiyini dəqiq müəyyənləşdirməli və bunun müqayisəsini aparmalıdır. Ən əlverişli vaxtda bu alışları etməlidirlər. Əgər sahibkar rəqəbat şərtləri, qanunvericiliyə uyğun fəaliyyət göstərsə, inhisarçı deyilsə, öz məhsuluna nə qədər qiymət qoyur və endirim edir bu onun qanunvericilik çərçivəsində verə biləcəyi qərarlar siyahısındadır".

Rəşid

EKSPERT İZAH ETDİ

Yeni konstitusiya qəbul edirsə...

Suren Surenyants: "Ermənistan Azərbaycanın subdövləti olacaq"

Ermənistanın siyasi-ictimai həyatında müxtəlif və ziddiyyətli fikirlərin səsləndirilməsi tam sürəti ilə davam edir. Bir tərəfdən revanşist qüvvələrin, digər tərəfdən loyalların, başqa tərəfdən qərbyönlülərlə rusiyayönlülərin düşüncələri isə, ilk olaraq, belə bir nəticəyə gəlməyə zəmin edir ki, ölkədə, ümumiyyətlə, yekun fikrə gəlmək məntiqli mövcud deyil. O cümlədən, Azərbaycanla sülhün bərqərar olması mümkünlüyü də necə deyirlər, qaynar suya atılmış buz kimi əriməkdədir...

Daha bir iddia: "Paşinyanın son məqsədi qondarma sülh müqaviləsi bağlamaqdır"

"Paşinyan Qərblə və Əliyevlə razılığa gəlməklə, erməni maraqlarını ayaqlar altına atdı. Onun əsas vəzifəsi Rusiyaya qarşı siyasəti həyata keçirməkdir". Bu fikirləri Ermənistanın Demokratik Alternativ partiyasının sədri Suren Surenyants ölkəsinin mediasına verdiyi açıqlamasında bildi.

Onun sözlərinə görə, bu günlərdə baş nazir Nikol Paşinyan Milli Assambleyada səmimi etiraf edib: "O bildirib ki, konstitusiya müstəqillik bəyannaməsi kontekstində deyil, daha global kontekstdə dəyişdirilməlidir. Paşinyanın son məqsədi qondarma sülh müqaviləsi bağlamaqdır. Onun məqsədi Ermənistanın xarici siyasətini dəyişməkdir".

Partiya rəhbəri: "Qərb üçün Ermənistan bir dövlət kimi maraqlı deyil"

Surenyantsa görə, görünən odur ki, Qərb Ermənistan üçün etalonunu

aşağı salmaq üçün nəyin bahasına olursa-olsun, sülh müqaviləsinə nail olmaq istəyir: "Hətta parçalanmış

Ermənistan olsa belə. Qərb üçün Ermənistan bir dövlət kimi maraqlı deyil. İran və Rusiyanın Cənubi Qafqazda təsirini məhdudlaşdırmaq onların əsas maraqlarıdır".

"Mənə çatan məlumata görə, Paşinyan KTMT-dən çıxmaq məsələsi ilə bağlı yeni konstitusiya ilə bağlı referendum keçirməyi planlaşdırır", - deyən erməni partiya rəhbəri keçirilməsi gözlənilən referendumda vətəndaşlara belə bir sualın verilməyini ehtimal edib: KTMT-dən çıxmağın tərəfdarisinizmi? Onun sözlərinə görə, əgər yeni konstitusiya qəbul ediləcəksə, onda Ermənistan Azərbaycanın subdövləti olacaq...

Afət Tahirqızı

"LIKE" jurnalistikası

Mətanət Məmmədova

Vaxt var idi ki, jurnalistika adlı bir ixtisas vardı. Hamı bu ixtisas sahiblərinə dərin hörmət hissi ilə yanaşırdı. Çünki onlar Zərdabidənqalma güzgüdə əyrini əyri, düzü düz görüb yazırdılar. Cəmiyyət nümayəndələri də bunları oxuyarkən düzdən ləzzət alır, əyri üçün ürəyindən tikan çıxırdı. Bu jurnalistika o zaman vardı ki, mətbuatda peşəkar jurnalistlər vardı. Bu jurnalistlərin arasında uşağmuşağın sözü keçmirdi.

Zaman dəyişdi. Jurnalistika səmum küləklərinin qurbanı oldu. Peşəkarların çoxu dünyasını dəyişdi, qalanlar isə yeni yaranan "jurnalist ordusunun" qarşısında azlığa çevrildi. Belə olan yerdə yenilər özləri üçün yeni bir jurnalistika yaradıb, onun jurnalistlərinə çevrildilər. Bilmək mümkün deyil heç onları bu ixtisasla, yazı-pozu, mətbuatla əlaqəsi var, yoxsa yox, nə edəsən ki, adlarını qoyub jurnalist ziyənlənlər bəzi agentlik və saytları, məşğuldurlar nə ilə? "Like" jurnalistikası ilə.

Nədir "like" jurnalistikası? Deməli, müasir dövrümüzdə artıq yalnız xəbərdən ibarət olan mətbuatımıza bu jurnalistika "janrı" yenilik gətirib. Vələ ki, hazırda özünü jurnalist zənn edib onun mahiyyətinin nədən ibarət olduğunu bilməyənlər "like" jurnalistikası ilə məşğuldur. Onların yeganə məqsədi var: nə edək ki, yazdığımız heç bir məqsədi olmayan, məna daşımayan, həqiqətə sığmayan xəbərciklərə saysız oxucu baxsın, bizim agentlik və ya sayt oxucu baxışına görə ilk sıralarda dayanan media orqanı olsun.

Son dövrlər bu "like" jurnalistikasının elə bir inkişaf dövrüdür ki, gələcəkdə bu illər xüsusi araşdırma mövzusu olacaq. Çünki hazırda ölkədə "like" ilə məşğul olan jurnalist ordusu yaranıb. Xəbərcikləri ələkdən un ələnən kimi ələyirlər. Səhlövhəni oxuyursan, cəlb edir, keçirsən mətnə ki, nə, sərlövhə ilə əsla əlaqəsi yoxdur. Və yaxud da bu xəbərciklər elə bir sərlövhə ilə verilir ki, nə milli kökümüzzlə, nə milli ruhumuzla, nə əxlaqi, nə də insani dəyərlərimizlə əsla uzlaşmır. Yalan, saxtakarlıq bu yeni jurnalistika sahəsində aparıcı qoldur.

Bu jurnalistlər, fərqinə varan olursa, saysız siyasi səhvə yol verir, milli-mənəvi dəyərləri boğur, əxlaq kodeksinin ziddinə gedirlər...

Vaxtilə (elə indi də tək-tük belə jurnalistləri qalıb) jurnalistlər hansısa araşdırma edirdisə, mükəmməl bir məsələni tapıb ortaya qoyurdusa, tarixin o özünə boylanib maraqlı faktlarla zəngin yazı ortaya çıxarırdısa, müsahibələr, öçerklər, felyetonlarla insanların ruhunu oxşayırdısa, hazırda "like" jurnalistikası bütün bu ənənələrin əksini edir. Bu sahənin jurnalistlərinin gündəlik axtarışı yalnız qara niyyətlərdən ibarətdir: nə edək ki, "like" yığaq. Nə edək ki, insanların fikrini yerli-yersiz məsələlərə cəlb edək. Beləliklə, siyasətdən tutmuş təhsil, səhiyyə, mədəniyyət məsələlərində, sənət adamlarından tutmuş gündəlik həyatımızdakı əllərini uzadır, "like" mətbuatını inkişaf etdirməyə çalışırlar. İntaharlarla, narkomaniya ilə, məktəbdə baş verən adi bir hadisə, xəstəxanada olan bir məsələ ilə bağlı yalnız sərlövhə xətrinə jurnalist olanların yazılarına nəzər salmaq dediklərimizi təsdiq etmək üçün yetərlidir.

Bu günlərdə hörmətli aktyor Səməndər Rzayevlə bağlı bu "like"lərin verdiyi şəkil və yazdığı cümlələr daha dözülməzdir. Aktyorun məzarının guya baxımsızlığı ilə "like" axtarışına çıxanların məqsədi aydınca görünür. Bu, Səməndər Rzayev kimi sənətkara qarşı uyğun olmayan hərəkətdir. Digər tərəfdən isə İslamda buyrulur ki, məzar itməlidir. Nə üçün belə jurnalistlər məzarlar üzərində ucaldılan imarətlərdən deyil, məzarın baxımsızlığından söhbət açır. Yəqin gücləri buna çatır...

Çox təəssüf... Təəssüf ki, zaman-zaman sözə işləyən jurnalistikani pula işləyən jurnalistika əvəz edir... Təəssüf ki, araşdırmaların yerini qalmaqallar əvəzləyir... Təəssüf ki, jurnalist adını haqq edənələrlə haqq etməyənlər eyni ixtisas sahibidirlər. Təəssüf ki, itirdiyimiz qazandığımızdan daha çoxdur...

Hədəfimiz yurd yerlərindədir

Prezident İlham Əliyev: "İl ərzində Xocalı və Xankəndi sakinləri də öz evlərinə qayıdacaqlar"

Bu gün Azərbaycan tamamilə yeni bir dövrə qədəm qoyub. İşğaldan azad edilmiş torpaqlara qayıdırıq və həmin yerlərdə yeni bir həyat başlayır. 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımız azad olunandan sonra Qarabağımız müasir dünyanın ahəngində qurulur, ona yeni həyat verilir.

Azərbaycanın dilbər guşəsi Qarabağımız müasir dünyamızda yeni dövrünü yaşayır. Zəfər qazanan Azərbaycan tarixin dönəmində inkişaf yolu keçmiş Qarabağımızda böyük quruculuq işlərinə başlanılıb. Bu gün Şuşamızda, Kəlbəcərdə, Qubadlıda və digər ərazilərdə böyük abadlıq-quruculuq işlərinə başlanılıb və tezliklə işğaldan azad olunan hər bir şəhər, qəsəbə və kənd müasir məkana çevrilir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirdiyi kimi, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bu gün böyük tikinti meydançasına çevrilmişdir. Ötən il 5 minə yaxın keçmiş köçkün öz doğma torpaqlarına qayıtmışdır. Dövlət başçısının

sözlərinə əsasən, ötən ilin mart ayında - Novruz bayramı ərəfəsində Talış kəndində bayram sevinci yaşandı, köçkünlər öz doğma evlərinə qayıtmışdılar. Avqust ayında Füzuli şəhəri və Zabux kəndi bayram içində idi. Laçınlıların bir qismi də böyük sevinci yaşayıblar. Artıq beş yaşayış məntəqəsində heyət bərpa edilib.

"İL ƏRZİNDƏ KƏRKİCAHAN, MALIBƏYLİ, TURŞSU KƏNDLƏRİ TAM BƏRPA EDİLİB KEÇMİŞ KÖÇKÜNLƏRİN SƏRƏNCAMINA VERİLƏCƏK"

Onu da bildirək ki, 2024-cü ildə bir neçə yaşayış məntəqəsinə keç-

miş köçkünlər, qaçqınlar qayıdacaqlar. "İl ərzində Kərkicahan, Malibeyli, Turşsu kəndləri tam bərpa edilib keçmiş köçkünlərin sərəncamına veriləcək. Eyni zamanda, il ərzində Xocalı və Xankəndi sakinləri də öz evlərinə qayıdacaqlar", - deyərək Prezident bildirdi. Bu gün 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımızda abadlıq-quruculuq işləri vüsət alıb. Dövlət başçısının Cəbrayıl rayonunda bu ərazidə Horovlu kəndinin təməlini qoyması fikrimizi əsaslandırır. Layihələndirilən ümumi ərazi 248,1 hektardır. Perspektivdə bu kənddə 3470 nəfərin (867 ailə) yaşaması nəzərdə tutulub. Baş plana əsasən, köhnə Horovlunun ərazisini əhatə edən bu kənd ərazi vahidinə görə bir-birinə yaxın olan Çapand, Safarşa, Fuğanlı və Həsənqaydı kəndləri ilə birlikdə layihələndirilib. Birinci mərhələdə Horovluya 1395 nəfərin köçürülməsi üçün 334 fərdi ev tikilir. Əlbəttə ki, kənddə məktəb binası, uşaq bağçası, inzibati bina, klub icma mərkəzi və çoxfunksiyalı bina, bazar kompleksi, idman sağlamlıq mərkəzi, tibb məntəqəsi, mərasim zalı, qonaq evinin tikintisi də planlaşdırılıb.

DƏDƏLİ KƏNDİNDƏ 1373 NƏFƏRİN YAŞAYACAĞI 327 FƏRDI EV İSTİFADƏYƏ VERİLƏCƏK

İşğaldan azad olunan ərazilərimizdə aparılan abadlıq-quruculuq işləri insanı qürurlandırır. Hər bir ərazi müasirləşir və insanların firavanlığı üçün bütün lazımi tədbirlər reallaşır. Füzuli rayonunun Dədəli kəndinin təməli də Azərbaycan Prezidenti tərəfindən qoyulub. Kəndin layihələndirilən ümumi ərazisi 314 hektardır. Bu kənddə 4495 nəfərin (1129 ailə) məskunlaşması nəzərdə tutulub. Tikilən 1050 fərdi evin hər birinin həyətini sahəsi 1200 kvadratmetr olacaq. Birinci mərhələdə Dədəli kəndində 1373 nəfərin yaşayacağı 327 fərdi ev istifadəyə veriləcək. Kənddə çoxfunksiyalı

inzibati bina, məscid və mərasim evi, yanacaq doldurma məntəqəsi, aptek, idman klubu, tibb mərkəzi, 840 yerlik orta məktəb, 100 yerlik uşaq bağçası, istirahət və yaşıllıq zonaları, klub-icma mərkəzi və kitabxana, ticarət obyektləri, bazar fəaliyyət göstərəcək. Kənddə tikinti işlərinin 2025-ci ilin noyabrında başa çatdırılması planlaşdırılır.

KƏNGƏRLİ KƏNDİNİN TIKINTISI APREL AYINDA TAMAMLANACAQ

Qafqazın Xirosiması adlandırılan Ağdam ermənilər tərəfindən talan edilmiş və ermənilərin nəzarəti altında şəhərdə sağ qalan yeganə tikili olan Ağdam məscidində inək və donuz saxlamaq üçün tövlə kimi istifadə olunmuşdur. 20 noyabr 2020-ci il tarixində atəşkəs razılaşması çərçivəsində şəhər və ətrafı Azərbaycana qaytarılmışdır. Bundan dərhal sonra bərpa prosesinə başlamaq planını açıqlandı və Ağdamın Azərbaycanın ən böyük şəhərlərindən birinə çevirilməsi planlaşdırılır. 26 may 2021-ci ildə uzunluğu 44,5 km olan Bərdə-Ağdam avtomobil yolunun tikintisinə başlandı. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən Atçılıq Nəsilartırma Mərkəzinin təməli qoyulub. Gələcək üçün işıqlı bir şəhər salınır burada. Dövlət başçısı Ağdamın Xıdırlı, Kəngərli, Sarıcalı kəndlərinin təməlini qoyub. Ağdam şəhərinin daxili yol və kommunikasiya şəbəkəsinin, "City Hotel Agdam" mehmanxanasının və s. təməlinin qoyulması işlərin planlı və sürətlə davam etməsinə dəlalət edir. Bütün bunlarla yanaşı, keçmiş məcburi köçkünlər üçün Ağdam şəhərində inşa olunacaq yaşayış məhəlləsinin təməlinin qoyulması və Ağdam şəhərində Demir yolu və Avtovağzal Kompleksinin təməlinin qoyulması bu ərazidə aparılan işlərin əzeli sakinlərini tezliklə qoynuna alacağına əsaslanır. Qeyd edək ki, Ağdam şəhərindən 6 kilometr məsafədə yerləşən

Kəngərli kəndində də 2626 nəfərin (639 ailə) məskunlaşması planlaşdırılıb. Layihələndirilən ümumi ərazi 177,2 hektardır. Burada məskunlaşacaq əhalinin sayı nəzərə alınaraq, yaşayış məhəllələrinin salınmasının birinci mərhələsi üçün 66,2 hektar torpaq sahəsinin ayrılması nəzərdə tutulur. Birinci mərhələdə 1279 nəfərin köçürülməsi üçün 290 fərdi evin inşa edilməsi planlaşdırılır. Kənddə əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi üçün hər cür şərait yaradılır. Burada mədəniyyət və əyləncə mərkəzləri, müxtəlif təyinatlı bir sıra müəssisələr, iqtisadi inkişaf obyektləri, təhsil, idarəetmə və kənd təsərrüfatı sahələri üzrə ümumilikdə 1182 nəfərin işlə təmin olunması nəzərdə tutulur. Təməli Prezident İlham Əliyev tərəfindən qoyulan Kəngərli kəndində tikinti işlərinin 2024-cü il aprelin 10-da tamamlanacaq.

Bütün bölgələrdə elektrik enerjisi ilə bağlı layihələr qısa müddət ərzində icra ediləcək. İçməli su və bununla bağlı işlər, kənd təsərrüfatı işləri, məktəb, xəstəxana, idman kompleksləri, mədəniyyət ocaqlarının inşası, habelə digər irihəcmli işlər Böyük Qayıdış çərçivəsində reallaşdırılacaqdır.

Yaşıl enerji zonası elan edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda nişmişli layihələr həllini tapır. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun qazandığı Zəfər nəticəsində məcburi köçkünlər 30 ildən sonra könüllü, təhlükəsiz və ləyaqətlə doğma yurdlarına qayıtmasına imkan yaradılıb. Vətən müharibəsində qazandığımız Zəfərdən üç ötməsinə baxmayaraq, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə abadlıq və quruculuq işləri uğurla və davamlı şəkildə həyata keçirilir. Keçmiş məcburi köçkünlər öz əzeli torpaqlarına, doğma diyarlarına qayıdirlar. Böyük Qayıdışımız reallığa çevrilir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev cənablarını yenidən Azərbaycan Respublikasının dövlət başçısı seçilməsi münasibəti ilə səmimi qəlbdən təbrik edirik! Doğma Azərbaycanımızın möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yeni-yeni zəfərlərə imza atacağına inanır və bu yolda dövlət başçımıza uğurlar arzulayırıq!

**“Tovuz Baltiia” LTD-nin baş direktoru
Naiq Məmmədşənöv**

İLHAMLA İRƏLİ!

Palkovnik Sandersin toyuq budları, yoxsa Fatma nənənin qovurma dürməyi?

İndi küçədə hər addımda qarşılaşdığımız "Wolt"lar səhərin sübhündən gecə yarısınaadək evlərimizə nə daşıyır? Heç bu barədə vaxt tapıb düşünmüşük mü? Maraqlıdır ki, onları gecə saatlarında, yəni 23-dən sonra da görmək olur. Düşünürsən ki, yaxşı, bunların daşdığını qoyaq bir kənara, bəs bu saatlarda yemək olar məgər? Sən demə olarmış, nə deyə bilərik.

Bəzən bilərəkdən, bəzən də bilmədən sağlamlığımızı təhlükə qarşısına qoyuruq. Nə yeyirik, nə içirik, gün boyu orta və ali məktəblərə, işə yola saldıığımız övladlarımız nə ilə qidalanır, heç bu barədə düşünürük mü? Məncə əsla düşünmürük. Belkə də elə son illər artan xəstəliklərin səbəbi bizim bu məsuliyyətsizliyimizdir. Belkə yox, doğrudan, bu, belədir. Harada nə gəldi alıb qidalanmaq, nə gəldi içməklə susuzluğu yatırmaq zaman-zaman müalicəsi olmayan xəstəliklərin qapımızı döyməsinə səbəb olub. Bütün bunları bilənlər də var, təsdiq edənlər də. Lakin hələ də bu barədə düşünen yoxdur. Əksinə, biz sağlamlığımız üçün təhlükəli olan yeməkləri evimizə "dəvət" edir, özümüz öz əlimizlə ölümümüzü yaxınlaşdırırıq.

Bu, Fatma nənəyə xəyanətdir

Onların daşdıqları yeməklərdən söhbət açmaq bir az. Polkovnik

Sandersin bir neçə otlardan yaratdığı ədviyyatlar qatılmış toyuq budları, "Strips" "Çiken Mc Nuggets", "Spaysi Çizzi", "Çizburqer", sehrli toyuq qanadları, frilər, dadlandırıcı çoxsaylı souslar, ketçup, nə bilim, xardallı sous, yanında da Coca cola gün ərzində dayanmadan-durmada evlərə daşınır. Daşınsın, sözüümüz yox. Biz özümüz də gedib kafe, restoranlarda onlardan yeyə bilərik, lakin necə deyərək, bu, ayda-ildə bir dəfə ola bilər. Bunu gündəlik qidamıza çevirmək isə, təbii ki, sağlamlığımızı öz əlimizlə vurdumuz zərbedir.

Belə nəticəyə gəlmək olar ki, ya biz ta yemək hazırlamaqdan bir dəfəlik əl götürmüşük, ya da evdə hazırladığımız yeməkləri ailə üzvlərinə bəyəndirə bilmirik ki, bu "Wolt"ların əlindən şəhərdə tərpenmək olmur.

Sandersin dadlı toyuq budlarından danışarkən adını nənələri-

mizin simasında ümumiləşdirdiyim Fatma nənənin qovurma dürməyini xatırlamaya bilmədim. İndi Fatma nənə sağ qalsaydı, belkə də gördüklərindən ürəyi partlayardı. Deyərdi ki, gör nə günə qalmışam ki, Sanders gəlib mənim nəvələrimə yeməyini yedirir. Bəs mənim əsrlərlə hazırladığım, dadına doymayan qovurmam, ondan balalarım tutduğum dürməklər hara getdi. Heç bir əlavə qatqısı olmayan, tam təbii şəkildə hazırlanan qovurmanın Sandersin toyuq budlarından nəyi əskikdi ki, gecə-gündüz onları yeyirsiniz, amma doymaq bilmirsiniz? Axı günah valideynlərdədir. Onlar istəsəydilər, uşaqlarına elə öyrədərdilər ki, onlar da meyllərini

ancaq mənim qovurmama salardırlar. O toyuq budları hansı şəraitdə bişirilir, bir dəfə istifadə edilmiş yağda daha nə qədər toyuq budları qızardılır, bilirsiniz? O sousların tərkibindən xəbəriniz var? Allah bilir ki, nələr vurulur onlara ki, dadlı olsun, həm də tez xarab olmasın. Hələ kartofu necə qızardırırlar, İlahi? Nə bilirsiniz ki, o qızardılan yağdan təkrar qızartmada neçə dəfə istifadə olunub.

Yazıq Fatma nənə, doğrudan da dünyasını dəyişməyədi, indi haray salmışdı. Əsasən gənclərin meyl etdiyi üçün onların valideynlərinə üz tutub deyərdi ki, hanı mənim ətri haradan haraya yayılan ət qovurmam, o quyruq yağında qıpqırmızı qızartdığım kartof? Hanı

mənim öz əllərimlə hazırladığım pomidor, bibər sousları, min bir adda milli mətbəx nümunələri? Niyə uşaqlarınızı bu yeməklərə alışdırma bilməmişiniz? Niyə icazə verirsiniz ki, onlar bizə yad mətbəxin yeməklərindən bu qədər istifadə edələr? Onda görəsən bizlər nə cavab verəcəkdik?

Vaxt var idi ki...

Saysız xəstəliklərlə üz-üzə dayananda nənə-babaların zamanına nəzər salaraq deyirik ki, vaxt var idi ki, insanlar səhərdən axşamədək çöldə-bayırda çalışırdı, nə bir xəstəlikləri olurdu, nə də bir şikayətləri.

Ardı Səh. 13

Palkovnik Sandersin toyuq budlari, yoxsa Fatma nənənin qovurma dürməyi?

qidalar.

Bütün bunlar bir yana, hələ kafe, restoranlardan hazır yeməklər də sifariş etməyə başlamışıq. Müxtəlif dadlar bizim ağız dadımızı o qədər oxşayır ki, öz mətbəximizdən çox onlara müraciət edirik. Beləliklə artıq yemək hazırlamaq da bəzi qadınlar üçün son plana düşüb.

Uşaqlarla bacarmırıq?..

Bəli, bu suala həmişə yaxamızı qurtaran cavabı verəcəyik: uşaqlarla bacarmırıq, zamanə dəyişib. Lakin bu cavab sadəcə dediyim kimi yaxamızı ittihamlardan qurtarmaq üçün verdiyimiz cavabdır. Həqiqətdə isə uşaqlarla bacarmırıq deməyə haqqımız yoxdur. Çünki onları bu vəziyyətə özümüz gətirmişik. Burada söhbət tək onların qidalanmasından getmir, bütün sahələrdə bu gün uşaq, yeniyetmə və gənclərdə gördüyümüz qüsurlar biz valideynlərin qüsurudur. Görünür ki, onlara

lazımı söhbət aparmırıq. İşimiz asan olsun deyə kənardan evlimizə yeməklərin daşınmasına göz yumuruq. Serial xəstəliyinə yoluxmağımız, bütün internet şəbəkələrində fırlanmağımız mətbəxin yolunu unutturub bizlərə. O mətbəxə məxsus yüzlərlə dadlı-tamlı yeməkləri bişirməyi yadırgamışıq. Kompotları da, mürəbbələri də hazır almağa meyl etmişik. Tənbəliyimiz o yerə gəlib çıxıb ki, "Wolt" lar hər gün qapımızı döyməli olub. O qapının açılması ilə içəriyə nəyin girməsinin isə fərqi belə olmuruq. Bu qidaların gələcəkdə övladlarımızı hansı xəstəliklərlə üz-üzə qoyacağını düşünmürük. Hələ üstəlik özümüz də övladlarımıza qoşulub həmin qidaları yeməyə yollanır və ya böyük şövqlə evimizə sifariş edirik. "Wolt"larsa...

"Wolt"lar evlərimizə ölüm daşıyır

lazımı vaxt ayıra bilməmişik.

Hazırda uşaq, yeniyetmə və gənclərin meyl etdiyi yeməklərlə qidalanmasında da xüsusilə biz analar günahkarıq. Çünki onlarla

Sözün həqiqi mənasında, bu, belədir. Kiminsə inciməyindən, küsməyindən, etirazından asılı olmayaraq belədir. Özünü hər cür müdafiə edənlər olar bu söhbətdə:

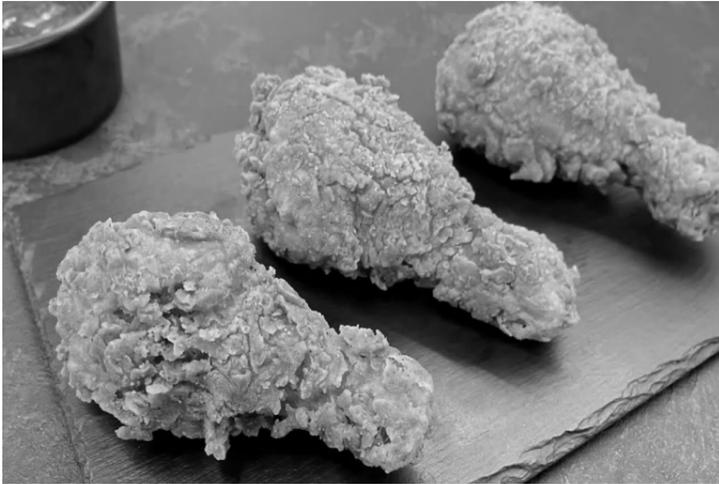
niyə o yeməklərə nə olub? Onlar belə şəraitdə hazırlanırlar, bu cür təbii nemətlərdən istifadə olunur və sair. Lakin gəlin heç olmasa aradılar həqiqətləri də görə bilək. Ən azından özümüzə, gələcəyimizə yazığımız gəlsin. Bir fakt söyləyim: sifariş verəndən sonra 13-14 dəqiqəyə qapıya çatan yemək nə dərəcədə keyfiyyətli ola bilər? Bunu necə düşünən olubmu?

Evdə həmin kənardan aldığı yeməklərə bənzər bir yemək hazırlamaq üçün ən azından 1-2 saat vaxt lazım gəlir. Bəs belə isə, "Wolt"larla sifariş göndərən bunu necə dəqiqə ərzində icra edir? Elə bu cəldliyin özü sübut edir ki, yeməklər əvvəlcədən hazırlanıb saxlanılıb, sifariş verilən kimi qızdırılıb mənzilbaşına göndərilir. Bu yeməklərlə qidalananlar isə nəticəni hələ bu gün deyil, sabah görə biləcəklər. Bu gün görə bilmədiyimizi sabah görəndə isə artıq gec olacaq. Elə fəsadlarla qarşılaşacağıq ki, o xəstəxana-bu xəstəxana gəzib dərdimizə dərman axtaracağıq.

Elə "Wolt"ların daşdığı yeməklər olmasın, kənardan dayanmadan aldığı yemək, istifadə etdiyimiz bütün yeməkləri, mənşəyini bilmədiyimiz ərzaqları, təbiisini axtarıb tapmaq əvəzinə bazar-marketlərdə özümüzə "gülən" tərəvəzləri nə qədər ki, bol-bol alırıq, belədən kənar olmayacağıq. Genetik modifikasiya olunmuş məhsullar azmış kimi, bir də kənardan alıb qidalandırdığımız yeməklərin nəticələrini bir neçə ildən sonra biləcəyik. Artıq gec olandan sonra bəlkə oyanaq bu rəngli yuxudan. Lakin mənə həmin oyanışı gələcəyə saxlamaq lazım deyil. Bu gün səhvimizi düzəltmək elə də çətin deyil, sadəcə cəhd göstərməliyik.

Uşaqların gələcəyi naminə onları başa salmalıyıq. Kənardan yemək yeməyin davamlı olmamasını anlatmalıyıq. Vaxtımızı sərf etdiyimiz əyləncələrdən ayrılıb mətbəxə keçməliyik. Qolumuzu çirməyib ailəmizin yeməyini hazırlamalı, mətbəximizin min bir adda gözəl yeməklərini övladlarımıza tanıtmalıyıq. Onları öz mətbəximizin yeməklərinə alışdırmalıyıq. Ən əsas olan alışdırmaqdır. Əgər alışdırma bilirsənsə, gələcəkdə heç bir problemlə üzləşmərsən. Yox, əgər özünə əziyyət verməyib bunu bacara bilmirsənsə, onda bil ki, "Wolt"lar evlərimizə ölüm daşıyır. Buna hər zaman hazır olaq...

Mətanət Məmmədova

Əvvəli-Səh-12

İndi dünyanın bu çağında-müasir texnologiyaların bütün işləri yüngülləşdirdiyi bir zamanda xəstəxanalarda xəstə əlindən yer yoxdur. Görəsən bu insanlara nə olub?

Nə olacaq? Yəqin ki, düşünməyə vaxt tapa bilmirik. Elə nənə-babalarımızın dediyi kimi, vaxt tapıb papağımızı qarşımıza qoyub düşünmürük. Düşünmürük ki, bu bəlalər qapımızı niyə bu qədər döyür. Axı vaxtilə insanlar daha çox işləyirdilər, bizdən qat-qat aşağı şəraiti olan evlərdə yaşayırdılar. Gündüz axşamədək qadınlarımız əllərində paltar yuyub durulayıb səridir, hər öynə yeməkdə nə qədər qab-qacaq yuyurdular. Qazın başında dayanmadan durmadan ailəsi üçün yemək hazırlayıb, hələ üstəlik qısa müreb-

bə, kompot, turşu tədarükü də edirdilər. Hələ kənd yerlərində təsərrüfat işlərində çalışan qadınları demirəm. Lakin o zamanların qadınları ilə indiki qadınların sağlamlığını müqayisə etsək, görürük ki, onlar indikilərdən qat-qat sağlam idi. Elə kişilərimiz də. Sübh çağından gün batanaq çalışırdılar. Yorulub əldən düşürdülər. Lakin sabahısı gün yenə eyni enerji ilə işə yollanırdılar. Çünki qidalar təbii idi. Nə yeyirdisə insan, ondan minlərlə sayda vitamin alırdı. İş zamanı itirdiyi enerjini bu qidalarla bərpa edə bilirdi. Süfrəsi üçün əksər məhsulları özü istehsal edir, üstəlik bazara da çıxarırdı. İndi isə kəndli, şəhərli, hər kəs işdən əl götürüb, qalib bazarların, marketlərin yollarında. Nəticə isə göz qarşısındadır. Nə o sağlam insanlar var, nə də sağlam

Bu həftə Rusiya Federasiyası xarici işlər nazirinin müavini Aleksandr Pankin İrəvandakı həmkarlarını "ictimai emosional hücumlar və təşkilatı tənqid etmək əvəzinə, siyasi və ekspertlər səviyyəsində aktual məsələləri müzakirə etməyə" çağırıb.

"Biz hamımız KTMT-nin fəaliyyətinin və onun hərbi-siyasi birlik kimi effektivliyinin daha da təkmilləşdiril-

məsində maraqlıyıq. Təbii ki, buna Ermənistanın tez bir zamanda təşkilat daxilində normal və tam işinə qayıtması kömək edərdi. Təəssüf ki, bizim erməni müttəfiqlərimiz indiyə qədər həqiqətən də ondan uzaqlaşdıblar",- diplomat bildirib.

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibi Mariya Zaxarova da İrəvanı konstruktiv əməkdaşlığa çağırıb. "Bu mənada KTMT çərçivəsində aktiv qarşılıqlı fəaliyyətə qayıdış ilk növbədə Ermənistanın özünün maraqlarına cavab verir",- Zaxarova bildirib. Moskvanın İrəvana çağırışlarını necə dəyərləndirməliyik? Doğrudanmı Moskva münafişə üçün yalvaran İrəvanı yola gətirmək istəyir? Rusiyalı ekspertlər bu suallarla bağlı fikirlərini "Caliber" analitik mərkəzinə şərhlərində bildiriblər. Ekspertlərin rəylərini oxucularımıza təqdim edirik.

Jurnalist və siyasi müşahidəçi Timur Bulqakovun sözlərinə görə, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin Ermənistanla bağlı bəyanatları, Rusiya və

Rusiya Ermənistanın hərəkətlərindən bezib

KTMT-yə qarşı ictimai tənqidi dayandırmğa çağırış ilk dəfə deyil.

"Ermənistandakı siyasi xadimlərin bugünkü ritorikası, yəqin ki, Ukraynada baş verənləri görmələri və Zəngəzuru itirə biləcəkləri və Azərbaycanın Sevan (Göyçə-red.) sahilinə çıxacağından qorxmaları ilə bağlıdır. Baxmayaraq ki, indi, bəlkə də, Fransanın Ermənistanla onlarla zirehli texnika verməsindən sonra İrəvanda "uğurdan" bir növ baş gicəllənməsi var və bu "zəfər" bəzi erməni siyasətçilərinin şüurunu qaraldır. Amma başa düşməliyik ki, daha bahalı və mühüm hərbi texnikanın göndərilməsi Qərb ölkələri üçün daha mürəkkəb məsələdir. Onu da başa düşməliyik ki, Ermənistanın can atdığı NATO standartlarına keçid üçün bu ölkəyə götürməyə yeri olmayan nəhəng pullar lazımdır. Fransa və ya ABŞ çətin ki, ikinci və ya üçüncü maraqlara görə Ermənistanla belə əhəmiyyətli resurslar ayırmağa hazır olsun",- T.Bulgakov qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, Ermənistanın Gümrüdəki 102-ci Rusiya hərbi bazasına qarşı tənqibat və şantaj cəhdlərinin olacağı gözlənilir. Amma bunların çoxu yalnız Ermənistanın nəhəng siyasi və hərbi itkiləri və Azərbaycanın həm regionda, həm də bütün Avrasiya məkanında güclənməsi fonunda öz üzünü hansısa yolla xilas etmək üçün edilir.

"Düşünürəm ki, Ermənistan hakimiyyəti fəal bəyanatlara, Qərb tərəfdaşları ilə məsləhətləşmələrə, Qərb ölkələri, ilk növbədə Fransa və ABŞ-la təmaslara baxmayaraq, möhkəm təhlükəsizlik zəmanəti

ala bilmədiklərinin fərqindədir. Bu zəmanəti yalnız KTMT verə bilər. Bütün bu gülünc oyuna baxmayaraq, KTMT-də iştirak məsələləri Ermənistan üçün çox həssas və son dərəcə vacibdir",- deyər T.Bulgakov vurğulayıb.

Rusiya Elmlər Akademiyasının Çin və Müasir Asiya İnstitutunun elmi işçisi, "Archon" jurnalının baş redaktoru, Etnik və Beynəlxalq Araşdırmalar Mərkəzinin prezidenti, politoloq, Anton Bredixin qeyd edib ki, Rusiya artıq yorulub. Ermənistan rəhbərliyinin daim KTMT-yə qarşı ittihamlar səsləndirməsi və bu bloku tərək etməklə hədələməsi faktlarından bezib.

"Xatırladıram ki, həttə Ermənistanın KTMT-yə sədrliyi dövründə də münasibətlərdə böhran var idi, İrəvan təşkilat daxilində dağıdıcı fəaliyyət göstərdi, baxmayaraq ki, yığılmış məsələlərin müzakirəsinə düzgün başlamaq mümkün idi. Amma bu gün, tutaq ki, Ermənistan tamamilə Qərbin əlinə təslim olanda, onun əsas tərəfdaşı və "bacısı" Fransa olanda, İrəvanın özü isə, faktiki olaraq, NATO-yönlü siyasət yürüdəndə, Rusiya cavab istəyir- bu nə vaxta qədər davam edəcək və prinsipcə nə üçün aparılır, İrəvan nəyə nail olmağa çalışır?"

Əgər siz KTMT-də dəyişikliklərin olmasını istəyirsinizsə, lütfən, təklif edin, sadəcə tənqid və fərq qoymadan ittiham etməyin. Ona görə də Rusiya israr edəcək ki, Ermənistan KTMT-nin effektiv üzvü olsun və blokun dağılması məqsədini daha da irəli apararaq boş hücumlar etməsin",- deyər A.Bredixin yekunlaşdırıb.

Tərcümə - ELÇİN Bayramlı

Görünür, Rusiya Ermənistanın KTMT-yə hücumlarından tam bezib. Bu, başa düşüləndir. Bir tərəfdən İrəvan blokun tərkibində qalır və sanki ondan çıxmaq niyyətində deyil, digər tərəfdən də vaxtaşırı təşkilatı "hərəkətsizlikdə" ittiham edir, Qərblə, o cümlədən NATO ilə hərbi-texniki əməkdaşlığı gücləndirir. Görünür, Moskva bundan bezib və artıq bu oyunu bitirmək istəyir.

Peşəkar jurnalistika bir çox ölkədə mətbuatın yaralı yeridir. O yaranın yaranmasına səbəb isə bir çox mətbu orqanda işə cəlb olunma yollarının peşəkar olmamasıdır. Belə ki, bəzi kütləvi informasiya vasitələrində əsasən qohumluq, tanışlıq və ya oxşar səbəblərdən yuxarı post tutmaq, qeyri-peşəkar kimi peşəkarlara iş buyurmaq mümkündür. İş götürülərkən peşəkarlığın yox, başqa kriteriyaların əsas götürülməsi isə, təbii olaraq, işimizə maneə törədərək ümumi media bazarına zərər vurur. Media orqanlarının peşəkar kollektiv yaratmaq üçün jurnalist təşkilatları ilə əməkdaşlıq etməsi, peşəkar jurnalistlər ilə universiteti yeni bitirmiş və təcrübəsiz gənclər arasındakı fərqi anlaması bu sahədə uğura səbəb ola bilər.

Azərbaycanda jurnalist birlikləri və ya təşkilatları özləri də jurnalistlərin peşəkarlığı ilə bağlı böyük işlər görmürlər.

MEDIA təsis olunandan sonra bu istiqamətdə müəyyən qədər canlanma baş verdi, könüllülərin, yeni məzunların media savadlılığının artırılması və peşəkar kadr kimi yetişməsi üçün müəyyən işlər görülür. Prinsipcə, bu cür də olmalıdır. Eyni zamanda, media orqanlarının rəhbərlərinin jurnalist təş-

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Fikir, söz və məlumat azadlığının, plüralizmin inkişaf etdirilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Peşəkar jurnalisti necə təyin etməli?

ve peşəkar jurnalistikanın, həqiqi medianın inkişafına mane olur. İllərini peşəsinə həsr etmiş, bütün peşə inkişaf mərhələlərini keçmiş, xəbərin aşkarlanması, əldə edilməsi, yazılması və yayılması istiqamətində bütün media qaydalarına əməl edən jurnalist, bu saytlara və onun qeyri-peşəkar jurnalistikasına uduzur. Baxın, bazar budur. Əgər bazar

Ümumiyyətlə, jurnalistləri özündə birləşdirən təşkilatlar jurnalistlərin peşəkarlığı, keyfiyyət prinsipləri ilə bağlı bir sıra məlumatlara sahib olmalıdır. Belə hesab edirəm ki, mətbuatın peşəkarlaşmasında jurnalist təşkilatları vacib işlər görə bilər. Məsələn, onlar peşəkar jurnalistika ilə bağlı kriteriyalar açıqlaya bilərlər, onların açıqladığı meyarlardan istifadə edib qiymətləndirmə zamanı peşəkarlıq baxımından yaxşı seçim etmək olar. Jurnalistin işə qəbulu zamanı komissiyaya yaradılıbsa, o komissiyada bir nəfər nümayəndə jurnalist təşkilatlarından ola bilər. Amma gəlin görək bu gün hansı media orqanında bu cür işə qəbul qaydaları var?

Bu, o halda mümkündür ki, media təşkilatlarının özləri bir koordinasiya olsunlar. Azərbaycanda vəziyyət elədir ki, media rəhbəri mətbuatdakı jurnalistlərin demək olar ki, hamısını tanıyır. Çünki media bazarı çox kiçikdir, peşəkar jurnalistlərin sayı o qədər də çox deyil. Yəni, kim nə yazır, nədən yazır, redaktorlar hamısını yaxşı bilir və peşəkarı ayırd etmək 2x2 qədər asandır.

Kollektivini gəncələdirmək istəyən redaktor ola bilər ki, universiteti yeni bitirən və bu sahədə işə yeni başlayan jurnalistləri tanımasın, amma yeni jurnalistin işə qəbulu üçün də bir neçə yazısını oxumaq kifayət edir ki, onun potensialını anlasın. Təcrübə qazanılırdır, lakin potensial qazanılmır, necə varsansa o cür də davam edəcəksən. Gəlin nəzərə alaq ki,

kilat-

ları ilə əməkdaşlıq etməsi yaxşı ideyadır. Jurnalist xüsusi treyninqlər, kurslar keçirsə, ictimai fəaliyyət göstərsə bu peşəkarlıq üçün yaxşı göstəricidir.

Amma bu məsələyə bir qədər real baxaq. Azərbaycanda bir media orqanı yaratmaq üçün nə tələb olunur? Əlbəttə ki, ilk növbədə yaxşı maliyyə dəstəyi olmalıdır. Dolayısı ilə vəsaiti ayıran şəxs istəkləri, tələbləri olacaq. Kimləri işə götürmək, kollektivi necə formalaşdırmaq da çox vaxt onun diqqəti ilə olur. O sizin qabağınıza siyasi, iqtisadi, ictimai sərhədlər qoyacaq, nələrlə toxunmaq, nələr barədə yazmamaq haqda tələbləri olacaq. Bu da jurnalistikaya peşə əxlaqi kodeksindən, qanun baxımından ziddir. Bu halda peşəkar kollektivi necə yaratmaq olar? Əgər bizdə azad media bazarı olsaydı, bu mümkün olardı.

Qəzetlərin peşəkar yazıları, saytların şou xəbərlərinə uduzur. Peşəkar araşdırmaları, təhlilləri, analizləri yazan peşəkar jurnalistlər, əlində mikrofon şou-biznes nümayəndələrinin dalınca qaçıb hər addımını yazan jurnalistlərə uduzur. Mediada reklam bazarı da elə bazar xaosu ilə işləyir, kim peşəkardırsa reklamı o yox, daha çox tiklanan alır.

Daha bir problemlə məsələ də ixtisaslaşmış jurnalistlərin azlığıdır. Media rəhbəri çalışır ki az kadrla daha çox iş görsün, buna görə də bir jurnalist həm mədəniyyətdən, həm sosial sahədən, həm də iqtisadiyyatdan yazmağa məcbur edilir. Dünən şoudan yazan jurnalist bu gün iqtisadi təhlil yazarsa o media orqanının hansı çəkisindən danışmaq olar?

Doğrudur, peşəkarlıq dərəcəsi haqqında hərənin öz təsəvvürü

var, amma işə götürəndə və kadrın peşəkarlıq keyfiyyətlərini qiymətləndirəndə media ekspertlərinin, jurnalist təşkilatları nümayəndələrinin rəyindən istifadə edilə bilər. Bu zaman əməkdaşlıq yaxşı effekt verə bilər. Redaktor bir menecerdir, o düşünür ki, komandasını necə seçsin ki, daha effektiv iş görə bilsin. Onu seçməndə günahlandırmaq olmaz, o özü bilir ki, kiminlə işləmək daha rahatdır. Amma bu rahatlığın güdazına peşəkarlar gədirsə bu zaman narahat olmaq lazımdır. "Media inkişaf edir" dedik, amma yanıldıq. O inkişaf fonunda ənənəvi və peşəkar mediada çevriliş oldu, peşəkarlar bazarı uduzdu.

Bəzən iddia edilir ki, jurnalistin peşəkar olub-olmadığını bazar müəyyənləşdirir. Bununla razı deyiləm. Tələbat bazarı müəyyənləşdirə bilər, oxucu bazarı müəyyənləşdirə bilər, amma peşəkarları bazar yox, media orqanı müəyyənləşdirir. Peşəkar jurnalisti bazarın ayağına verəcəksə o media orqanı peşəkar ola bilməz. Olsa, olsa, gündəmə hesablanmış bir media orqanı olacaq ki, bunu da ən çox peşəkarlıqla yaxından-zaqdan əlaqəsi olmayan, yağışdan sonrakı göbələklər kimi günü-gündən artan saytların timsalında görürük.

Bu saytların yaratdığı yeni media bazarı peşəkar jurnalistikani sıxışdırmaqla yanaşı qeyri-peşəkar bir media yaratmaqda israrlıdır. Çünki bu cür saytlar adətən əsilsiz, təsdiqsiz, şaiyələr, qarayaxmalar fonunda inkişaf edir

ra uyğun formalaşsaq o zaman gerek peşəkarlığı bir tərəfə atıb reyting uğrunda vuruşaq. Əsassız məlumat yaymaq, reyting üçün uydurulmuş xəbər vermək həqiqi jurnalistikanın önünü kəsir. Peşəkar jurnalistika bu bazarın ortasında əliyalın qalıb.

Peşəkar jurnalist, mənbəsi məlum olmayan məlumatları və xəbərləri dərc etmir, amma özünə media orqanı adı verən çox sayt bunu məmnuniyyətlə edir. Jurnalistləri, xüsusilə, istinad mədəniyyətini inkişaf etdirməli, bir başqa media orqanının və ya həmkarının məlumatlarından istifadə edərkən ilk mənbənin göstərilməsinə diqqət yetirməlidir, bu peşəkarlığın birinci qanunudur. Lakin indi saytlar arasında gedən soyuq müharibə istinad mədəniyyətsizliyi ilə alovlanır. Kimin əli kimin cibindədir, məlum deyil. Xəbər o qədər oğurlanır ki, əsl mənbəyi itir. Yalançı məlumatlar, uydurulmuş əhvalatlarla xəbər hazırlayıb reyting qazananlar üçün peşəkarlıq, əhəmiyyətini itirmiş bir xüsusiyyətdir.

Jurnalistikadakı peşəkarlar yarpaq-yarpaq gedirlər mətbuatdan. Kimisi yorulur etinasızlıqdan, kimisi bezir, kimisi də sadəcə küsür. Ölkənin mətbuat tarixində xüsusi payı, çəkisi, yeri, imzası olan media əjdahaları səssizliyi seçir. Yarpaqlar töküldükcə ağacın quru budaqları görünür. O budaqlar bu bazarın tələbatına nə qədər dözəcək, maraqlıdır...

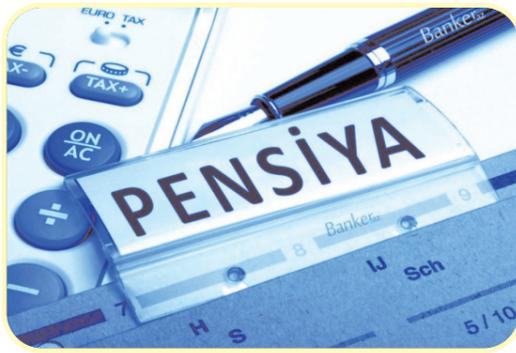
Lalə Mehralı

Əmək pensiyasına hansı yaşda çıxmaq olar?

"Müvafiq yaş həddinə çatmış şəxsin fərdi hesabının sığorta hissəsində qeyd alınmış pensiya kapitalı əmək pensiyasının minimum məbləğindən az olmayan pensiya təminatına imkan verəndə sığorta stajından asılı olmayaraq, bu pensiya təminatına imkan vermədikdə isə azı 25 il sığorta stajı olduqda yaşa görə əmək pensiyası hüququ vardır".

Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Vəkillər Kollegiyasının üzvü Rəşad Əliyev deyib.

Vəkil bildirib ki, müvafiq yaş həddi dedikdə, "Əmək pensiyaları haqqında" Qanunun 7-ci maddəsində 63 yaşına çatmış kişilərin və 60 yaşına çatmış qadınların

VƏKİL MÜNASİBƏT BİLDİRDİ

6 ay çalışmış kişilərin və azı 10 il çalışmış qadınlar 5 il tez pensiya almaq hüququna malikdirlər.

"Bundan başqa, ipovizqanizm xəstəliyinə tutulan şəxslərin (liliputların) və fizioloji mütənəsibliyi pozulmuş cırdanboy şəxslərin azı 5 il sığorta stajı olduqda yaş həddi 20 il azaldılmaqla yaşa görə əmək pensiyası hüququ vardır. Mülki aviasiya uçuş və uçuşsınaq heyətində işlə əlaqədar vəzifələrdə çalışanların həmin işlər üzrə azı 25 il, səhətinə görə uçuş işindən azad olunmuş şəxslərin isə həmin işlər üzrə azı 20 il sığorta stajı olduqda yaş həddi 15 il azaldılmaqla yaşa görə əmək pensiyası hüququ vardır. Prokurorluq orqanlarında qulluq etmiş şəxslərin, hərbi qulluqçuların, ədliyyə orqanlarında, miqrasiya orqanlarında, fəvqəladə hallar orqanlarında xüsusi rütbələr nəzərdə tutulan vəzifələrdə qanunvericiliklə müəyyən edilmiş müddətlərdə xidmət stajı olan işçilərin (xüsusi rütbələrdən məhrum edilmiş fəvqəladə hallar orqanlarının işçiləri istisna olmaqla) yaşa görə əmək pensiyası hüququ vardır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 21 dekabr 2018-ci il tarixdə təsdiq etdiyi "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu 2019-cu ilin 1 yanvarından qüvvəyə minmişdir. Qanuna edilmis və qüvvəyə minən dəyişikliklər əsasən, 2019-cu il yanvarın 1-dən etibarən əmək pensiyasının, pensiya hüququ yaranan şəxsin heç bir müraciəti olmadan, sənəd təqdim etmədən və pensiya hüququ yaranan gün ərzində avtomatlaşdırılmış qaydada təyin edilməsinə başlanılmışdır. Əmək pensiyası avtomatlaşdırılmış qaydada təyin edilmədiyi hallarda tələb olunan müvafiq sənədləri topladıqdan sonra "DOST" mərkəzinə və ya Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun struktur bölməsinə müraciət edilir" - deyərək, əlavə edib.

Söylü Ağzadə

əmək pensiyasına çıxması şərti müəyyən edilib: "Ancaq maddənin qeyd hissəsinə görə, kişilərin yaş həddi 2017-ci il iyulun 1-dən başlayaraq 2021-ci il iyulun 1-dək, qadınların yaş həddi 2017-ci il iyulun 1-dən başlayaraq 2027-ci il iyulun 1-dək hər il 6 ay artırılır. Beləliklə, hazırda kişilər üçün yaş həddi 65 yaş, qadınlar üçün isə 2024-cü ilin iyunun 30-dək 63 il 6 aydır.

Bəs kimlərin güzəştli şərtlərlə əmək pensiyası hüququ var?

Müəyyən kateqoriya şəxslər var ki, Qanunun 7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş şərtlər daxilində yaş həddi azaldılmaqla yaşa görə əmək pensiyası hüququ vardır;

- Beş və daha çox uşaq doğub, övladlığa və (və ya) qəyyumluğa götürüb onları səkkiz yaşınadək tərbiyə etmiş və böyütmüş qadınların;

- Əlilliyi müəyyən edilmiş uşağını səkkiz yaşınadək tərbiyə etmiş anaların;

- Ana vəfat etdiyinə və ya ana ilə nikah xitam verildiyinə, yaxud ana valideynlik hüququndan məhrum edildiyinə görə 5 və daha çox uşağı və ya sağlamlıq imkanları məhdud uşağını növbəti nikah bağlamadan, təkbaşına səkkiz yaşınadək böyüdən atalarının, habelə 5 və daha çox uşağı övladlığa götürüb təkbaşına səkkiz yaşınadək böyüdən atalarının, həmçinin 5 və daha çox uşağı səkkiz yaşınadək böyüdən qəyyum kişilərin belə hüquqları var.

Axırncı iş yerindən asılı olmayaraq, güzəştli şərtlərlə yaşa görə əmək pensiyası almaq hüququ verən incəsənətin xüsusi sahələrinin, yeraltı, əmək şəraiti xüsusilə zərərli və ağır olan işlərin (istehsalatların, peşələrin, vəzifələrin və göstəricilərin) müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsdiq etdiyi siyahısında nəzərdə tutulan işlərdə azı 12 il

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseyinov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

"Təhsil haqqında" qanun layihəsi yenidən DƏYİŞDİRİLİR

Fevralın 12-də Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin videokonfrans formatında növbəti iclası keçirilib. SİA xəbər verir ki, komitənin sədri Bəxtiyar Əliyev iclası açaraq bildirib ki, dünən Mərkəzi Seçki Komissiyası ölkəmizdə keçirilən növbədənəkar Prezident seçkilərinin nəticələrini təsdiq edib. Komitə sədri mötəbər beynəlxalq təşkilatların, bir çox dünya ölkələrinin müşahidəçilərinin iştirak etdiyi seçkilərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin seçkilərin 92,12 faiz səsini qazanaraq, yenidən Prezident vəzifəsinə seçildiyini vurğulayıb. O, qeyd edib ki, ölkəmizdə keçirilən azad, demokratik, şəffaf seçkilərdə Azərbaycan xalqı sərbəst şəkildə öz iradəsini ifadə edərkən, ölkəmizin xoşbəxt gələcəyinə, müstəqil, qüdrətli dövlət kimi inkişafına səs verib.

Sonra Bəxtiyar Əliyev bildirib ki, iclasın gündəliyinə bir məsələ - Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində, Cinayət-Prosessual Məcəlləsində, İnzibati Xətalər Məcəlləsində, "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" və "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi üçüncü oxunuşda daxil edilib.

Qanun layihəsi məişət zorakılığının qarşısının alınması sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və məişət zorakılığının zərər çəkmiş şəxslərin hüquqlarının daha səmərəli təmin edilməsi məqsədilə hazırlanıb.

Bəxtiyar Əliyev diqqətə çatdırıb ki, sənəddə "Təhsil haqqında" Qanuna 11.3-2-ci maddənin əlavə edilməsi təklif olunur. Əlavəyə əsasən, ümumi, peşə, orta ixtisas və ali təhsil pillələrində tədris olunan müvafiq fənn və dərsləndənəkar məşğələlərin məzmununa təhsilalanların yaş

xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla, qarşılıqlı hörmət, qarşılıqlı yardım, mübahisələrin qeyri-zorakı yollarla həlli, gender bərabərliyi və şəxsiyyətlərə münasibətlərə dair mövzular daxil edilir. Onlayn iclasda təqdim edilən qanun layihəsi üçüncü oxunuşda baxılmaq üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
**Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 2700

Çempionlar Liqasının final topu təqdim edildi

UEFA Çempionlar Liqasının final oyununda istifadə olunacaq top təqdim edilib. Bu barədə qurumun saytı məlumat yayıb. Topda iki aslan təsvir olunub. Bu da İngiltərənin və paytaxt Londonun tarixinin rəmzidir. ÇL-in rəsmi topu "UCL Pro Ball London" adlandırılıb. Turnirin bu mövsümkü final matçı iyunun 1-də Londonda keçiriləcək.

